СОГЛАСОВАНО
на Педагогическом совете
МБДОУ «Детский сад №187»
Протокол №1 от 01.09.2022

УТВЕРЖДАЮ
Заведующий МБДОУ «Детский сад №187»
__________ Г.Ф. Юсупова
Введено в действие
Приказом № 48-ОД от 01.09.2022г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
воспитателя по обучению татарскому языку
муниципального бюджетного дошкольного образовательного учреждения «Детский сад №187 комбинированного вида с татарским языком воспитания и обучения» Советского района г. Казани
на 2022-2023 учебный год.

Составитель:
Воспитатель по обучению татарскому языку
Юсупова А.А.

Казань -2022

ЭЧТӘЛЕК

1.Аңлатмалы язу	3
1.1.Максат һәм бурычлар	3
1.2.Принциплар	4
1.3. Кулланылган чаралар	4
1.4. Эш формалары һәм төрләре	5
1.5.Яшь үзенчәлекләре	5
2. Эчтәлек	6
2.1. Уртанчы төркем (4-5 яшь), “Минем өем”	6
2.1.1. Тематик план	6
2.1.2 Перспектив план	9
2.2. Зурлар төркеме (5-6 яшь), “Уйный-уйный үсәбез”	11
2.2.1. Тематик план	11
2.2.2. Перспектив план	15
2.3. Мәктәпкәчә әзерлек төркеме (6-7 яшь), «Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар”	18
2.3.1. Тематик план	18
2.3.2. Перспектив план	21
2.4. Этнокультурная өлеше планы (ЭРС)	24
2.5. Ата-аналар белән эш	28
2.6. Мониторинг	29
2.7. Педагоглар белән эш	40
3.1. Белем бирү эшчәнлеген оештыру	42
3.2. Материал-техник база	42
3.3. Методик ярдәмлекләр, файдаланган әдәбият.	48
3.4. Циклограмма	54

1.АҢЛАТМА ЯЗУЫ.

"Татарстан Республикасы халыклары телләре турында" Татарстан Республикасы Законында һәм Татарстан Республикасында башка телләрне саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасында мәктәпкәчә милли белем бирү өчен кирәкле шартлар булдыру каралган. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары белән кабул ителгән 2010 – 2015 елларда мәгарифне үстерү стратегиясендә (30.12.2010, №1174) – мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен рус телле балаларны татарчага өйрәтү программасы, укыту-методик комплектлары (УМК) төзү бурычы куелды.

Балалар бакчасында татар теленә өйрәтү программасы түбәндәге норматив документларга нигезләнде:

- Россия Федерациясенең белем бирү турында Федераль законы (29.12.2012 № 273-ФЗ)
- Федераль дәүләт белем бирү стандарты (РФ Мәгариф һәм фән министрлыгының 17.10.2013 ел № 1155 нче карары)
- Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларының эшен оештыруда санитар – эпидемиологик таләпләр(РФ 15.05.2013 ел № 26 "САНПИН карары" 2.4.3049-13)

Программа 4 яшьтән 7 яшькә кадәр булган рус телле балаларның татарча аралашырга өйрәтү эшчәнлекләренең эчтәлеген чагылдыра. Программа мәктәпкәчә яшьтәге баланың яшь үзенчәлекләренә, методик киңәшләргә, мәктәпкәчә мәгариф системасы эшчәнлеген ачыклаучы норматив хокукый актлар, нигезләмәләренә көйләнгән.

1.1 МАКСАТ ҺӘМ БУРЫЧЛАР.

Максат: Балаларның көнкүрешкә, табигатькә, җәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баету, сүз һәм сүзтезмәләрне төрле ситуацияләрдә кулланышка кертү.

Бурычлар

- **"Минем өем" проекты (4-5 яшь).**

1. Сүз байлыгы булдыру, сөйләмдә активлаштыру.
2. Гади диалогта катнаша белү, хәтер, зиһен үстерү.
3. Бер – берeңне тыңлау, ишетү сыйфатлары тәрбияләү.

- **"Уйный – уйный үсәбез" проекты (5-6 яшь).**

1. Сүз байлыгын арттыру, сөйләм күнекмәләре формалаштыру.
2. Гади сорауларны аңлап җавап бирү, мөрәҗәгать итә белү, көндәлек яшәештә аралашу.
3. Әдәпле итеп кара-каршы сөйләшә белү күнекмәләрен тәрбияләү.

- **"Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар" проекты (6-7 яшь).**

1. Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү.
2. Мөстәкыйль фикер йөртергә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләме белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту.

3. Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәҗәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, саубуллашу) кагыйдәләрен камилләштерү.

1.2. Программа принциплары.

Коммуникативлылык принцибы – балаларны татар телен аралашу чарасы буларак куллануга әзерләүгә корылган. Телне фән буларак түгел, ә аралашу чарасы буларак өйрәтү.

Интеграция һәм дифференциация принцибы – һәр сөйләм төренең үз үзәнчәлеген исәпкә алу, тәрбияче сөйләмен техник чаралар ярдәмендә (аудио-, видеоязмада) тыңлау (аудирование), тел үзәнчәлекләрен төрле күнегүләрдә бирү, балаларның диалогик сөйләмен үстерү;

Күрсәтмәлелек принцибы – тел өйрәтүне көндәлек тормыштагы һәр төрле эшчәнлеккә бәйле рәвештә, аларның тирә-юньне танып белүенең төп чарасы булып торган уен аша үткәрү;

Тел өйрәтү, тәрбия һәм үстерү бурычларының бер-берсе белән тыгыз бәйләнештә тормышка ашыру принцибы;

Барлык белем бирү өлкәләрен берләштерү (интегральләштерү) принцибы: аралашу, танып-белү, социальләштерү, физик культура, сәламәтлек, хезмәт, иминлек, матур әдәбият, иҗади сәнгать, музыка.

Дәвамчанлык принцибы – балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәптә эзлеклелекне күздә тоту;

Белем бирүне комплекслы-тематик принципка корып оештыру;

Белем бирү эшчәнлегенең мотивлашкан булу принцибы - бала материалны үзе өчен кызык булганда, үзенең шәхси ихтыяҗларына туры килгәндә генә кабул итә һәм фикерли башлый. Телне өйрәтү процессында әкияти сюжетлар карау, кызыклы таныш геройлар (Акбай, Мияу) белән очрашу, уен элементларын куллану – тел материалын өйрәнүнең мотивлашкан булуын тәэмин итә. Телне аралашу, уен ситуацияләренә бәйләп өйрәнгәндә, балалар тел өйрәнүнең практик әһәмиятен тоялар, эмоциональ күтәренкелек туа һәм алар тел материалын бик теләп үзләштерәләр.

Белем бирү эшчәнлегенең дидактик принцибы - гадидән катлаулыга таба бару.

Индивидуальләштерү принцибы - тел өйрәткәндә социаль шәхес сыйфатларын үстерүне күздә тоту. Балаларның яшь үзәнчәлекләрен исәпкә алу.

1.3. Кулланылган чаралар

1. Эшчәнлек эшкәртмәләре, диагностик материаллар.
2. Тавышлы күрсәтмәлелек (һәр проект өчен аудиоязмалар, анимацион сюжетлар, мультфильмнар).
3. Картиналы һәм картиналы-дидактик күрсәтмәлелек(таратма һәм күрсәтмә рәсемнәр, җырлы-биюле уеннар, театр эшчәнлеге өчен материаллар.
4. Символик, график күрсәтмәлелек (пиктограммалар).
5. Күләмле күрсәтмәлелек (макетлар, муляжлар, уенчыклар)

6. Интерактив уеннар.
7. Эш дәфтәрләре.

1.4. Эш төрләре һәм формалары.

Программа бурычларын үтәүдә эш формаларының, практик гамәли алымнарның, чараларның әһәмияте зур. Төп эш төрләре булып түбәндәгеләр тора:

1. Предметлар белән эш: тасвирлау, уенчык белән диалог төзү, уен һәм экиятләрдә катнашу.
2. Рәсемнәр белән эш: тасвирлау, үстерешле диалог.
3. Сюжетлы-рольле уеннар;
4. Әйлән-бәйлән, җырлы-биюле уеннар өйрәнү (аудиоязмага таянып).
5. Театральләштерү, сәхнәләштерү (бармак театры, битлекләр, костюмнар, театр күрсәтү (эти-әниләргә, башка төркем балаларына).
6. Хәрәкәтле уеннар: туп белән уеннар, "Командир" уены, әйлән-бәйлән уен, зарядка уеннары.
7. Иҗади һәм ситуатив уеннар: рольле уеннар, интервью, ситуатив күнегүләр.
8. Ситуатив, логик күнегүләрне ишетеп, аңлап эшләү.
9. Үстерелешле диалоглар (зурлар һәм яшьтәшләре белән үзара аралашу).
10. Аудиоязмалар тыңлау, кушылып әйтү, җырлау, кабатлау, ишеткән сүзне рәсемдә табып күрсәтү.
11. Анимацион сюжетлар, мультфильмнар карау.
12. Интерактив уеннар.

1.5. Яшь үзенчәлекләре

Беренче проект "Минем өем" 4-5 яшьлек балалар (уртанчылар төркеме) өчен.

Максат: Татар теленә кызыксыну уяту, аралашу теләге тудыру.
Бурычлар: 1. Гади диалогта катнаша белү, хәтер, зиһен үстерү.
2. Бер – берең не тыңлау, ишетү сыйфатлары тәрбияләү.
3. Сүз байлыгы булдыру, сөйләмдә активлаштыру.

Икенче проект "Уйный – уйный үсәбез" 5-6 яшьлек балалар (зурлар төркеме) өчен.

Максат: Үзара һәм зурлар белән көндәлек тормышта татарча аралашуга чыгу.
Бурычлар: 1. Сүз байлыгын арттыру, сөйләм күнекмәләре формалаштыру.
2. Гади сорауларны аңлап җавап бирү, мөрәҗәгать итә белү, көндәлек яшәештә аралашу.
3. Әдәпле итеп кара-каршы сөйләшә белү күнекмәләрен тәрбияләү.

Өченче проект "Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар" 6-7 яшьлек балалар (мәктәпкә әзерлек төркеме) өчен.

Максат: Балаларның көнкүрешкә, табигатькә, җәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баету, сүз һәм сүзтезмәләрне төрле ситуацияләрдә кулланышка кертү.
Бурычлар: 1. Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү.

2. Мөстәкыйль фикер йөртергә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләме белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту.
3. Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәҗәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, саубуллашу) кагыйдәләрен камилләштерү.

“Минем өем” проекты:

1) Аудиоматериал – 64 кисәк (ТРЭК),
2) Мультипликацион сюжет – 11 данә,
3) Эш дәфтәре – 17 бирем,
4) Күрсәтмәлелек (исемлеге бирелде),
5) Актив сүзләр+ сөйләм үрнәге – 62 (269).

“Уйный – уйный үсәбез” проекты:

1)Аудиоматериал – 63 кисәк (ТРЭК),
2)Мультипликацион сюжет – 15 данә,
3)Эш дәфтәре – 19 бирем,
4)Күрсәтмәлелек (исемлеге бирелде),
5)Актив сүзләр+ сөйләм үрнәге – 46 (406).

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты:

1)Аудиоматериал – 71 кисәк (ТРЭК),
2)Мультипликацион сюжет – 19 данә,
3)Эш дәфтәре – 20 бирем,
4)Күрсәтмәлелек (исемлеге бирелде),
5)Актив сүзләр+ сөйләм үрнәге – 60(483 сүз булган).

2. ЭЧТӘЛЕК.

2.1. Уртанчылар төркеме (4-5яшь), “Минем өем” проекты.

2.1.1. Тематик план.

Лексик минимум – якынча 62 сүз һәм сөйләм үрнәкләре.

Актив сүзләр: эти, әни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 сүз)

Сөйләм үрнәкләре: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)

Проектның эчтәлеге түбәндәге темалардан тора:

- гаилә
- ашамлыклар
- уенчыклар
- саннар

Атна дәвамында 3 режим минуты оештырыла.

Актив сүзләр	**Сөйләм урнәге**	**Аудиоязма Эш дәфтәре Мультфильм**
Гаилә – 18 сәгать (1-18)		
эти әни	-Бу кем? -Эти (әни, бабай, әби, кыз, малай).	Аудиоязма №1-23

2.1.2. Перспектив план

№	Тема	Үткәрү вакыты	Сәгать	Бит
	Гаилә – Семья		**12**	
1	“Танышу”, “Минем гаиләм”	Сентябрь 1 атна	1	6 бит
222	“Малай, кыз”	Сентябрь 1 атна	1	7 бит
33	“Минем туганнарым”	Сентябрь 2 атна	1	8 бит
4	“Әйдәгез танышыйк”	Сентябрь 2 атна	1	8 бит
5	“Әйдәгез танышыйк”	Сентябрь 13 атна	1	10 бит
6	“Тату гаилә”	Сентябрь 3атна	1	11 бит
7	“Минем дуслар”	Сентябрь 4 атна	2	12, 13 битләр
8	“Әйе, юк”	Октябрь 1 атна	1	14 бит
9	“Кунак килгән”	Октябрь 1 атна	1	16 бит
10	“Әйдәгез уйныйбыз”	Октябрь 2 атна	1	17 бит
11	“Безнең кунаклар”	Октябрь 2 атна	1	17 бит
	Ашамлыклар – Продукты питания		**9**	
12	“Әби күчтәнәче”	Октябрь 3 атна	1	18 бит
13	“Бабай күчтәнәче”	Октябрь 3 атна	1	19 бит
14	“Сөт, чәй”	Октябрь 4 атна	1	20 бит
15	Дустыңны сыйла”	Октябрь 4 атна	1	21 бит
16	“Рәхмәт әйт”	Ноябрь 1 атна	1	22 бит
17	“Песине сыйла”	Ноябрь 1 атна	1	23 бит
18	“Кунак сыйлау”	Ноябрь 2 атна	1	24 бит
19	“Кунакны ашат”	Ноябрь 2 атна	1	25 бит
20	“Чәй табынында”	Ноябрь 3 атна	1	26 бит
	Уенчыклар- Игрушки		**23**	
21	“Уенчыклар”	Ноябрь 3 атна	1	27 бит
22	“Зур, кечкенә”	Ноябрь 4 атна	1	28 бит
23	“Күңел ачу кичәсе – “Туган көн”	Ноябрь 4 атна	1	29 бит
24	“Курчак кунакка килгән”	Декабрь 1 атна	1	30 бит
25	“Уенчыклар кибете”	Декабрь 1 атна	1	31 бит
26	“Яңа уенчыклар”	Декабрь 2 атна	1	31 бит
27	“Без уйныйбыз”	Декабрь 2 атна	1	33 бит
28	“Алиянең дуслары кунакка килгән”	Декабрь 3 атна	1	33 бит”
29	“Безнең уенчыклар”	Декабрь 3 атна	1	33 бит

30	“Бездә бәйрәм”	Декабрь 4 атна	1	34 бит
31	“Чыршы бәйрәме”	Декабрь 4 атна	1	34 бит
32	“Уйныйбыз”	Гыйнвар 3 атна	1	35 бит
33	“Без уйнарга яратабыз”	Гыйнвар 3 атна	1	36 бит
34	“Мияуга бүләк”	Гыйнвар 4 атна	1	37 бит
35	“Уенчыклар кибете”	Гыйнвар 4 атна	1	38 бит
36	“Бүләкләр”	Февраль 1 атна	1	39 бит
37	“Әйдә уйныйк”	Февраль 1 атна	1	40 бит
38	“Уйна”	Февраль 2 атна	1	40 бит
39	“Күңелле уеннар”	Февраль 2 атна	1	41 бит
40	“Уенчыклар юабыз”	Февраль 3 атна	1	42 бит
41	“Ю”	Февраль 3 атна	1	42 бит
42	“Дуслар кунакка килгән. Уйнарга чакыр”	Февраль 4 атна	1	43 бит
43	“Оляның уенчыклары пычранган”	Февраль 4 атна	1	44 бит
	Саннар- Числа		**21**	
44	“Саннар”	Март 1 атна	2	44, 45 би
45	“Уйныйбыз да , санныйбыз да”	Март 2 атна	1	45 бит
46	“Уенчыклар”	Март 2 атна	1	46 бит
47	“Ничә уенчык?”	Март 3 атна	1	47 бит
48	“Уйный-уйный санныйбыз”	Март 3 атна	1	48 бит
49	“Бергәләп уйныйбыз”	Март 4 атна	2	49, 50 битләр
50	“Кунак чакырабыз”	Апрель 1 атна	1	50 бит
51	“Күңелле ял итәбез”	Апрель 1 атна	1	51 бит
52	“Без татарча сөйләшәбез”	Апрель 2 атна	2	51, 52 битләр
53	“Бу өйдә кем яши ?”	Апрель 3 атна	1	53 бит
54	“Уенчыклар илендә”	Апрель 3 атна	1	54 бит
55	“Ягымлы сүзләр”	Апрель 4 атна	1	55 бит
56	“Боерыкны аңлау”	Апрель 4 атна	1	55 бит
57	“Без театр уйныйбыз”	Май 2 атна	1	56 бит
58	“Кызыклы уеннар”	Май 2 атна	1	56 бит
59	“Минем дуслар”	Май 3 атна	1	57 бит
60	“Бездә Сабантуй”	Май 4 атна	1	57 бит
61	“Хуш киләсең, Сабантуй”	Май 4 атна	1	57 бит
	Барлыгы		**65**	

2.2.Зурлар төркеме (5-6 яшь), “Уйный – уйный үсәбез” проекты

2.2.1. Тематик план

Актив сүзләр: кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, җиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, карават, яратам, бар (38 сүз)

Сөйләм үрнәкләре: бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз).

Проектның эчтәлеге түбәндәге темалардан тора:

- яшелчәләр
- ашамлыклар
- савыт- саба
- киемнәр
- шәхси гигиена
- өй җиһазлары
- бәйрәм “Туган көн”
- бәйрәм “Сабан туй”
- Уртанчылар төркемендәге темалар(гаилә, ашамлыклар, уенчыклар, саннар) ел дәвамында кабатлана.

Атнага 25 шәр минутлык 2 эшчәнлек һәм 1 режим минуты оештырыла.

Актив сүзләр	**Сөйләм урнәге**	**Аудиоязма Эш дәфтәре Мультфильм**
	Кабатлау – 3 сәгать (1-3)	
	“Минем өем” проекты буенча	Аудиоязма №1 Дәфтәрдә эш №1 Мультфильм: 1. “Шалкан”
	Яшелчәләр – 21 сәгать (4-24)	
кишер баллы ничә суган бәрәңге кыяр кәбестә нинди алты җиде сигез тугыз	-Бу нәрсә? -Кишер. -Мә, кишер. -Нинди кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)? -Зур (кечкенә) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Мә, зур (кечкенә) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Рәхмәт. -Зур кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Кечкенә кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Чиста кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Пычрак кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) нинди? -Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) тәмле, зур (кечкенә), матур, чиста (пычрак) Кишер баллы. Алма баллы.	Аудиоязма №2-24 Дәфтәрдә эш №2-6 Мультфильмнар: 1.“Баллы кишер” 2. “Уйный-уйный эшлибез” 3. “Юл мажаралары” 4. “Кем эшләми, шул ашамый”

2.2.2 Перспектив план

№	Темы	Үткәрү вакыты	Сәгать	Бит
	Минем өем – Мой дом		**2**	
1.	“Минем өем” 1 .	Сентябрь 1 атна	1	60 бит
2.	«Шалкан» әкияте”	Сентябрь 1 атна	1	60 бит
	Яшелчәләр – Овощи		**21**	
3.	“Кишер үстерәбез”	Сентябрь 2 атна	1	61 бит
4.	“Баллы кишер“	Сентябрь 2 атна	1	61 бит
5.	Куян кучтәнәче”	Сентябрь 3 атна	1	62 бит
6.	“Бар матур бакча”	Сентябрь 3 атна	1	62 бит
7.	“Серле кәрзин”	Сентябрь 4 атна	1	62 бит
8.	Бар матур бакча”	Сентябрь 4 атна	1	63 бит
9.	“Серле янчык”	Октябрь 1 атна	1	63 бит
10.	“Яшелчәләр кибете”	Октябрь 1 атна	1	64 бит
11.	“Серле кәрзин”	Октябрь 2 атна	1	64 бит
12.	“Уйный-уйный эшлибез”	Октябрь 2 атна	1	65 бит
13.	“Без хезмәт яратабыз”	Октябрь 3 атна	1	65 бит
14.	“Төсләр туплар”	Октябрь 3 атна	1	66 бит
15.	“Төсләр дөньясы”	Октябрь 4 атна	1	66 бит
16.	“Юл мажаралары”	Октябрь 4 атна	1	67 бит
17.	“Төсләр дөньясы”	Ноябрь 1 атна	1	67 бит
18.	“Уныш бэйрэме”	Ноябрь 1 атна	1	67 бит
19.	“Яшелчә салаты”	Ноябрь 2 атна	1	68 бит
20.	“Кем эшләми, шул ашамый	Ноябрь 2 атна	1	68 бит
21.	“Яшелчә ю”	Ноябрь 3 атна	1	69 бит

	“Яшелчәләр кибете”	Ноябрь 3 атна	1	69 бит
23.	“Уйныйбыз да, жырлыйбыз да”	Ноябрь 4 атна	1	70 бит
24.	**Мониторинг**		3	
	Ашамлыклар – Продукты		**7**	
25.	“Ашханә”	Ноябрь 4 атна	1	71 бит
26.	“Ашамлыклар”	Декабрь 1 атна	1	71 бит
27.	“Кибеттә”	Декабрь 1 атна	1	71 бит
28.	“Аю кунакка килгән”	Декабрь 2 атна	1	72 бит
29.	“Кунак килгән”	Декабрь 2 атна	1	72 бит
30.	“Кем нәрсә ярата?”	Декабрь 3 атна	1	73 бит
31.	Өстәл театры “Кем нәрсә ярата?”	Декабрь 3 атна	1	73 бит
	Савыт- саба - Посуда		**6**	
32.	“Туган көн”	Гыйнвар 2 атна	1	74 бит
33.	“Курчак Алиягә булыш”	Гыйнвар 2 атна	1	74 бит
34.	“Чәй табыны әзерлибез”	Гыйнвар 3 атна	1	75 бит
35.	“Өч аю”	Гыйнвар 3 атна	1	75 бит
36.	“Төсле чынаяклар”	Гыйнвар 4 атна	1	76 бит
37.	“Чисталыкта матурлык”	Гыйнвар 4 атна	1	76 бит
	Киемнәр – Одежда		**12**	
38.	“Туган көнгә яңа киемнәр”	Февраль 1 атна	**1**	**76 бит**
39.	Киемнәр кибетендә	Февраль 1 атна	1	77 бит
40.	“Курчакны киендер”	Февраль 2 атна	1	77 бит
41.	“Без киенәбез”	Февраль 2 атна	1	77 бит
42.	“Киенергә ярдәм ит”	Февраль 3 атна	1	78 бит
43.	“Курчакларга булышабыз”	Февраль 3 атна	1	78 бит
44.	“Алия йокларга жыена”	Февраль 4 атна	1	79 бит

	“Кибеттә”	Февраль 4 атна	1	79 бит
46.	“Хәерле көн”	Март 1 атна	1	80 бит
47.	“Ягымлы сузлщр”	Март 1 атна	1	80 бит
48.	“Курчак белән уйныйбыз”	Март 2 атна	1	81 бит
49.	“Шаян уенчыклар”	Март 2 атна	1	81 бит
	Өй җиһазлары – Мебель		**4**	
50.	Өстәл театры “Өч аю”	Март 3 атна	1	82 бит
51.	“Маша һәм өч аю”	Март 3 атна	1	82 бит
52.	“Кибеттә”	Март 4 атна	1	82 бит
53.	“Ни өчен киемнәр югалган?”-	Март 4 атна	1	83 бит
	“Туган көн” бәйрәме - Праздник “День рождение”		**9**	
54.	“Уйнарга яратабыз”	Апрель 1 атна	**1**	83 бит
55.	“Уенчыклар иленэ сәяхәт”	Апрель 1 атна	**1**	83 бит
56.	“Уйный-уйный үсәбез”	Апрель 2 атна	**1**	84 бит
57.	“Курчакның туган көне”	Апрель 2 атна	1	84 бит
58.	“Нәрсә бар?”	Апрель 3 атна	1	84 бит
59.	“Син нәрсә яратасың?”	Апрель 3 атна	1	85 бит
60.	“Бар, юк”	Апрель 4 атна	1	86 бит
61.	“Кем нәрсә ярата?”	Апрель 4 атна	1	86 бит
	Мониторинг		1	
	“Сабантуй” бәйрәме – Праздник Сабантуй		**6**	
62.	“Сабантуйга әзерләнәбез”	Май 2 атна	1	86 бит
63.	“”Без театр уйныйбыз”	Май 2 атна	1	87 бит
64.	“Күңелле Сабантуй уеннары”	Май 3 атна	1	88 бит
65.	“Биибез дә җырлыйбыз да”	Май 3 атна	1	88 бит
66.	“Сабантуй бәйрәме”	Май 4 атна	1	88 бит

67.	“Бездә Сабантуй”	Май 4 атна	1	89 бит
68.	**Барлыгы :**	68		

2.3.Мәктәпкәчә әзерлек төркеме (6-7 яшь), “Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты.

2.3.1 Тематик план

Якынча 60 сүз һәм сөйләм үрнәкләре.

Актив сүзләр: син кем, хәерле көн, тычкан, бу кем? бу нәрсә? нишли?, йоклый, утыра, ашый, эчә, нишлисең?, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың?, син нишлисең?,сикер, сикерәм, сикерә, йөгерә, төлке, йөгер, йөгерәм, чәк-чәк, өчпочмак, яшь, бүре, керпе, тавык, әтәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, бии, биим, ак, кара, җырла, җырлыйм, зур рәхмәт, китап укый, рәсем ясыйм, укыйм, дәфтәр, нәрсә яратасың?(пассив сүз)

Проектның эчтәлеге уртанчылар, зурлар төркемендә өйрәнгән сүзләргә таянып аралашуга корылган.

Атнага 30 ар минутлык 2 эшчәнлек һәм 1 режим минуты оештырыла.

Актив сузләр	Сөйләм урнәге	Аудиоязма Эш дәфтәре Мультфильм
син кем?		Аудиоязма №1 - 2
хәерле көн	-Хәерле көн, Оля (Коля). -Хәерле көн, әни (әти, бабай, әби).	Аудиоязма №3 - 5 Дәфтәрдә эш №1 Мультфильм: “Мияу адашкан”
тычкан		Аудиоязма №6 Дәфтәрдә эш №2
бу кем?		Аудиоязма №7 - 8 Дәфтәрдә эш №3 Мультфильм:”Аю баласы дөнья белән таныша” Аудиоязма №9 - 10 Дәфтәрдә эш №4
бу нәрсә?	-Песи нишли? -Песи йоклый.	Аудиоязма №11
нишли? йоклый утыра	-Әни нишли? -Әни утыра.	Мультфильм: “Батыр Мияу һәм куркак Куянкай” Аудиоязма №12 Дәфтәрдә эш №5
ашый эчә	-Коля нишли? -Коля ашый (эчә).	Аудиоязма №13 - 14

2.3.2. Перспектив план

№	Темалар	Үткәрү вакыты	Сәгать	Бит
	“Әйдәгез танышабыз”		**28**	
1	“Әйдәгез танышабыз”	Сентябрь 1 атна	1	92 бит
2	“Син кем?”	Сентябрь 1 атна	1	93 бит
3	“Әйдәгез танышабыз”	Сентябрь 1 атна	1	93 бит
4	“Хәерле көн”	Сентябрь 2 атна	1	94 бит
5	“Ягымлы сүзләр”	Сентябрь 2 атна	1	95 бит
6	“Мияу адашкан”	Сентябрь 2 атна	1	95 бит
7	“Син кем?”	Сентябрь 3 атна	1	96 бит
8	“Шалкан” әкиятен сәхнәләштерү	Сентябрь 3 атна	1	97 бит
9	“Бу кем?”	Сентябрь 3 атна	1	98 бит
10	“Бу нәрсә?”	Сентябрь 4 атна	1	98 бит
11	“Көз бүләкләре”	Сентябрь 4 атна	1	100 бит
12	Аю баласы дөнья белән таныша»	Сентябрь 4 атна	1	100 бит
13	“Кем нишли?”	Октябрь 1 атна	1	100 бит
14	“Яшелчәләр. Нәрсә?, нинди?, ничә?, Кем нишли?	Октябрь 1 атна	1	102 бит
15	“Бу нәрсә?”	Октябрь 1 атна	1	103 бит
16	“Дусларны сыйлыйбыз”	Октябрь 2 атна	1	103 бит
17	“Без кунак яратыбыз. Сыйлану”	Октябрь 2 атна	1	104 бит
18	“Батыр Мияу белән Куркак Куян”	Октябрь 2 атна	1	104 бит
19	“Нишлисең?”	Октябрь 3 атна	2	105, 106 битләр
20	“Дусларны сыйлыйбыз”	Октябрь 3 атна	1	106 бит
21	“Әйдәгез уйныйбыз”	Октябрь 4 атна	1	107 бит
22	“Без кунак яратыбыз. Сыйлану”	Октябрь 4 атна	1	109 бит
23	“Тату гаилә”	Октябрь 4 атна	1	109 бит
24	“Кунак килде”	Ноябрь 1 атна	1	109 бит
25	“Дусларым белән сыйланабыз”	Ноябрь 1 атна	1	111 бит
26	“Юмарт аю”	Ноябрь 1 атна	1	111 бит
27	“Дусларым белән сыйланабыз”	Ноябрь 2 атна	1	112 бит
	Мониторинг		3	
	“Кафега барабыз”		**26**	
28	“Кафеда”	Ноябрь 2 атна	1	113 бит
29	“Әйдәгез уйныйбыз”	Ноябрь 2 атна	1	113 бит
30	“Кафега барабыз”	Ноябрь 3 атна	1	113 бит
31	“Без кафеда”	Ноябрь 3 атна	1	115 бит

32	"Кая барасың?"	Ноябрь 3 атна	1	115 бит
33	" Кафеда сыйланабыз"	Ноябрь 4 атна	1	115 бит
34	"Әниемнең туган көне"	Ноябрь 4 атна	1	116 бит
35	"Кафега барабыз"	Ноябрь 4 атна	1	116 бит
36	"Бәйрәм"	Декабрь 1 атна	1	117 бит
37	"Күңелле бәйрәм"	Декабрь 1 атна	1	118 бит
38	"Бергәләп уйныйбыз"	Декабрь 1 атна	1	118 бит
39	"Күңелле уеннар"	Декабрь 2 атна	1	119 бит
40	"Уйныйбыз"	Декабрь 2 атна	1	121 бит
41	"Бергәләп уйныйбыз"	Декабрь 2 атна	1	121 бит
42	"Спорт бәйрәменә әзерләнәбез"	Декабрь 3 атна	1	121 бит
43	"Спорт бәйрәмендә"	Декабрь 3 атна	1	122 бит
44	"Спорт бәйрәме"	Декабрь 3 атна	1	122 бит
45	"Бәйрәмгә барабыз"	Декабрь 4 атна	1	123 бит
46	"Мин барам"	Декабрь 4 атна	1	124 бит
47	"Көчлеләр, кыюлар, житезләр"	Декабрь 4 атна	1	124 бит
48	"Казанда спорт бәйрәме"	Гыйнвар 3 атна	1	125 бит
49	"Спорт бәйрәмендә"	Гыйнвар 3 атна	1	126 бит
50	"Казанда спорт бәйрәме"	Гыйнвар 3 атна	1	126 бит
51	"Уеннар эстафетасында"	Гыйнвар 4 атна	1	126 бит
52	"Эстафетада катнашабыз"	Гыйнвар 4 атна	1	127 бит
53	"Җәнлекләр спорт бәйрәмендә"	Гыйнвар 4 атна	1	127 бит
	"Безнең дуслар"		**21**	
54	"Безнең дуслар"	Февраль 1 атна	1	128 бит
55	"Үрдәк дусларын тапты"	Февраль 1 атна	1	129 бит
56	"Безнең дуслар"	Февраль 1 атна	1	130 бит
57	"Акбай чана шуа"	Февраль 2 атна	1	130 бит
58	"Чана шуам"	Февраль 2 атна	1	132 бит
59	"Циркта"	Февраль 2 атна	1	133 бит
60	"Әйдә бие"	Февраль 3 атна	1	133 бит
61	"Без биибез"	Февраль 3 атна	1	134 бит
62	"Шаян кошлар"	Февраль 3 атна	1	136 бит
63	"Мияуның бүлмәсен бизибез"	Февраль 4 атна	1	136 бит
64	"Туган көнгә бүләк әзерлибез"	Февраль 4 атна	1	138 бит

65	“Урманда зур концерт”	Февраль 4 атна	1	139 бит
66	“Мияуның туган көне”	Март 1 атна	1	140 бит
67	“Туган көн табынында”	Март 1 атна	1	141 бит
68	“Акбай туган көнгә барырга әзерләнә”	Март 1 атна	1	142 бит
69	“Күңелле сәяхәт”	Март 2 атна	2	143,144 битләр
70	“Туган көн”	Март 2 атна	1	145 бит
71	“Күңелле сәяхәт”	Март 3 атна	2	146,147 битләр
72	“Урман китапханәсендә”	Март 3 атна	1	149 бит
	Мәктәптә		**26**	
	Мәктәптә	Март 4 атна	1	149 бит
74	Уку бүлмәсе	Март 4 атна	1	150 бит
75	“Күңелле сәяхәт”	Март 4 атна	1	152 бит
76	Өстәл театры “Терекәй”	Апрель 1 атна	1	152 бит
77	“Теремкәй” әкиятен сәхнәләштерү	Апрель 1 атна	1	154 бит
78	“Теремкәй”	Апрель 1 атна	1	157 бит
79	Өстәл театры “Кем нәрсә ярата”	Апрель 2 атна	1	157 бит
80	“Кем нәрсә ярата” сәхнәләштерү	Апрель 2 атна	1	159 бит
81	“Уйныйбыз”	Апрель 2 атна	1	160 бит
82	“Белем иленә сәяхәт”	Апрель 3 атна	1	160 бит
83	“Могҗизалар кыры	Апрель 3 атна	2	162 бит
84	“Без инде хәзер зурлар-мәктәпкә илтә юллар”	Апрель 4 атна	2	163 бит
85	“Уйныйбыз да, җырлыйбыз да”	Май 1 атна	1	164 бит
86	“Тыңлагыз, тыңлагыз! Балалар сөйләшә”	Май 1 атна	1	164 бит
87	“Мәктәпкә барабыз”	Май 1,2 атна	4	165 бит
88	“Сайу бул, бакча! Исәнме мәктәп.”	Май 3 атна	1	166 бит
89	“Сау булыгыз, уенчыклар! Сау булыгыз, апалар!”	Май 3 атна	1	167 бит
90	“Без инде хәзер зурлар-мәктәпкә илтә юллар”	Май 3 атна	1	167 бит
91	“Күңелле уеннар”	Май 4 атна	1	167 бит
92	“Уйныйбыз да уйныйбыз”	Май 4 атна	1	168 бит
93	“Без әкият яратабыз”	Май 4 атна	1	168 бит
	Мониторинг		3	
	Барлыгы		**101**	

2.4.Этнокультурная өлеше планы (ЭРС)

№	Эш төре
	2нче кечкенәләр төркеме
сентябрь	“Минем гаиләм” – әңгәмә
	“Кояш һәм яңгыр” - х/уен
октябрь	“Бармак уены” – уен
	“Баю-баюшки” пер.Э Каюмовой - җыр өйрәнү
ноябрь	“Настяның сарафаның бизәү” (рус орнаменты) – аппликация
	“Песи һәм тычканнар” – х/уен
декабрь	“Пальчик мальчик” - ятлау
	“Инеш аша” - х/уен
январь	“Югалсаң нишләргә?” – әңгәмә
	“Бала белән күбәләк” Г.Тукай – мультфильм карау (диск “Тылсымлы сәхифәләр”)
февраль	“Бас кызым, Әпипә” – җырлы бию (диск “Балалар бакчасында әдәп – әхлак тәрбиясе”)
	“Яулык бизәү” (татар орнаменты) – рәсем ясау
март	“Әни белән сөйләшү” А.Барто – уку
	“Төсле яулыклар” – җыр (татар халык җыры)
апрель	“Гали белән Кәҗә” Г.Тукай – мультфильм карау (диск “Тылсымлы сәхифәләр”)
	“Безнең гаилә” Г.Тукай – уку
май	“Минем яраткан уенчыгым” – әңгәмә
	“Урманда нәрсә яши?” - альбом карау
	“Минем яраткан бакчам” - урамда сәяхәт
	Уртанчылар төркеме
сентябрь	“Минем туган шәһәрем” – әңгәмә
	“Бармак уены” (“Палец, палец, где ты был?”) – уен
	“Төсле автомобильләр” – х/уен
	“Минем яраткан бакчам” - урамда сәяхәт
октябрь	“Мин яши торган урам” – әңгәмә
	“Яфрак кайсы агачтан?” – урамда дидактик уен
	“Көз һәм балалар җыры” Гараева – җыр (диск “Җырлап – биеп уйныйбыз”)
	“Ябалак” – х/уен
ноябрь	“Россия башкаласы-Мәскәү” - рәсемнәр карау,әңгәмә
	“Йомры икмәк” рус халык әкияте – сәхнәләштерү
	“Хоровод матрёшек” - коллектив эш
	“Көн – төн” – х/уен
декабрь	“Транспортта үз –үзеңне тоту” – әңгәмә
	“Торна белән Төлке” татар халык әкияте – уку (Р.Кожевникова тәрҗемәсе)
	“Күңелле карусель” рус халык көе – җырлы уен

	“Куян кызы” А.Алиш - мультфильм карау
январь	“Мин төзүче” – әңгәмә
	А.Хасанов “Балалар бакчасында” – уку
	“Казлар аккошлар” рус халык уены - х/уен
февраль	“Маэмай”М.Җәлил – уку
	“Төсле яулыклар” татар халык көе - җырлы уен
	“Чәк – чәк ясау” – әвәләү
	“Бизәкне төзе” - дидактик уен (татар орнаменты)
март	“Котлыйбыз” Г.Зәйнәшева – уку
	“Әйдә, биибез” – бию (диск “Шома бас”)
	“Без уйнарга яратабыз” - күңел ачу кичәсе (Масленица, Нәүрүз)
	“Кем тавышы?” – х/уен
апрель	“Безнең гаилә” Г.Тукай – уку
	“Кызыклы шәкерт” - мультфильм карау (диск “Тылсымлы сәхифәләр”)
	“Татарстанның хайваннар дөньясы һәм үсемлекләре” - альбом карау
	“Әбәкләшү уены” – х/уен
май	“Винни Пух кунакка бара” - мультфильм карау
	“Парын тап” татар орнаментлары - дидактик уен
	“Әкиятләр илендә” – күңел ачу кичәсе
	“Карга кычкыра” – ятлау (З. Нигматова тәрҗемәсе)
Зурлар төркеме	
сентябрь	“Татарстан күпмилләтле республика” – әңгәмә, рәсемнәр карау (презентация)
	“Без – спортчылар” - күңел ачу,спорт уеннары
	“Чукмар белән Тукмар” А.Алиш - мультфильм карау
	“ Дустым бар” - татар халык җыры (диск “Балалар бакчасында әдәп – әхлак тәрбиясе”)
октябрь	“Безнең күршеләр” – Башкортстан республикасы турында әңгәмә
	“Юрта” башкорт халык уены - х/уен
	“Башкорт келәме” башкорт орнаментлары - рәсем ясау
	“Курай турында экият”- башкорт халык әкияте
ноябрь	“Рус халкының тормыш - көнкүреше” – әңгәмә, рәсемнәр карау, музейга сәяхәт
	“Кокошник бизәү” – аппликация (рус орнаменты)
	“Как у наших у ворот” - җырлау (рус халык җыры)
	“Бүре һәм куяннар” – х/уен
декабрь	“Татарстан сулыклары,аларны саклау” – әңгәмә, рәсемнәр карау
	“Почмак алыш “ татар халык уены - х/уен
	“Кыш Бабай” Ә.Кари – ятлау (Е.Муравьва тәрҗемәсе)
	“Яңа ел” – җырлау (диск “Җырлап – биеп уйныйбыз”)
январь	“Минем шәһәремдә истәлекле урыннар” – әңгәмә
	“Маҗаралар дөньясында” – викторина (Татарстаң республикасы турында)

	“Иртә”, “Кич” Прокофьев – тыңлау
февраль	“Татар халкының күренекле шәхесләре” – күңел ачу кичәсе
	“Карак песи” М.Җәлил – уку, җыр тыңлау
	“Чынаякны бизә” татар орнаментлары – ябыштыру
	“Чума үрдәк, чума каз” - җырлы-хәрәкәтле уен
март	“Чәчәкләр бәйләме” – җырлы-хәрәкәтле уен
	“Без уйнарга яратабыз” - күңел ачу кичәсе (Масленица, Нәүрүз)
	“Әнием котлыйм сине” Р.Валеева – ятлау
	“Чудо-чудное, диво-дивное” – салфетка бизәү
апрель	“Татарстанның хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы” - презетация карау
	“Тукай яраткан шагыйребез” – әңгәмә, “Туган тел” җырын җырлау (диск “Балалар бакчасында әдәп – әхлак тәрбиясе”)
	“Су анасы” Г.Тукай - мультфильм карау (диск “Тылсымлы сәхифәләр”)
	“Өммегөлсем” татар халык җыры - җырлы бию (диск “Җырлап – биеп уйныйбыз”)
май	“Щеварни – Масленица” чуваш һәм рус халык бәйрәмнәре - әңгәмә,бәйрәм
	“Балыклар” - чуваш халык уены
	“ Иң матур тухия” чуваш орнаментлары
	“Сарпай” уен кыралы белән таныштыру (волынка)
Мәктәпкә әзерлек төркеме	
сентябрь	“Минем яраткан шәһәрем” – әңгәмә, презентация карау
	“Милли киемнәр бизәү” – рус, татар орнаментлары
	“Мин яши торган урам” – рәсем ясау
	“Кузбәйләү” – х/уен
октябрь	“Минем республикам Татарстан” – символика турында әңгәмә, гимн тынлау
	“Өч кыз”татар халык әкияте - мультфильм карау
	“Самая красивая страна” Р.Валиева – уку
	“Төлке һәм тавыклар” – х/уен
ноябрь	“Дымковская лошадка” (по Богородской игрушке) – әвәләү
	“Койрыклар” рус халык әкияте - мультфильм карау
	“Төрле һөнәр иялләр” – әңгәмә, рәсемнәр карау
	“Трепак” рус халык көе - тыңлау (диск “Танцы народов Поволжья”)
декабрь	“Безнең күршеләр” – Башкортстан республикасы турында әңгәмә
	“Юрта” башкорт халык уены - х/уен
	Уен коралы - кубыз белән таныштыру. Башкорт халык көе «Гөлнәзира» - тыңлау (диск “Танцы народов Поволжья”)
	Башкорт балы турында әңгәмә. “Аю бал кисмәге янында” – әвәләү.
январь	Удмурт халкының күренекле улы – Калашников М.Т. (корал ясаучы инструктор) – әңгәмә

	“Айшон бизәү” – удмурт орнаменты белән яулык бизәү
	“ Как купец хотел солнце остановить” пересказ М. Булатова
	“Гөрләвек” – х/уен
февраль	“Татар халкының күренекле шәхесләре” – күңел ачу кичәсе
	“Бишек жыры” М.Җәлил – уку, җыр тыңлау
	“Сөлге бизү” татар орнаментлары – ябыштыру
	“Шома бас” татар халык җыры - җырлы-хәрәкәтле уен (диск “Җырлап – биеп уйныйбыз”)
март	“Марийский заповедник “Большая Кокшага” - әңгәмә, презентаия карау
	Милли алъяпкыч – “Ончылсакыш” - мари халык орнаменты белән бизәү
	“Кандыра пунымаш” – мари халык бию көен тыңлау (диск “Танцы народов Поволжья”)
	“Алтын капка “ – мари халык х/уены
апрель	“Без мордвалар” – әңгәмә, презентация карау
	“Нарядный нагрудник” - мордва халык орнаментын кулланып рәсем ясау
	“Ябалак” – мордва халык х/уены
	“Родной мой край” Н. Эркай – уку
май	“Чувашия республикасы” - әңгәмә, презентация карау
	“Сурпан, тухия бизәү” (чуваш хатын-кызларының баш киемнәре) – аппликация
	“Инә, җип, төен” – чуваш халык х/уены
	Чуваш халык биюе – тыңлау (диск “Танцы народов Поволжья”)

2.5. Ата-аналар белән эш

Работа с родителями	1.Оформление стендовой информации во всех группах «Татарча сөйләшәбез», “Туган телдә сөйләшәбез”	В течение года
	2.Индивидуальная работа с родителями по вопросам использование УМК в повседневной деятельности.	
	3.Консультирование по интересующим вопросам	
	1.Родительские собрания во всех возрастных группах: - Задачи воспитательно-образовательной работы на учебный год. Организация режима дня с учетом ФГОС ДО, вариативной части (национально-регионального компонент с УМК и коррекции речевых недостатков).	Сентябрь
	1.Круглый стол по вопросам «Обмену мнениями обучения детей татарскому языку»	Октябрь

	2.Выставка рисунков «Мой любимый персонаж из татарских мультфильмов» для родителей подготовит.группы.	
	1.Оформление, обновление в группах информационного материала для родителей	Ноябрь
	2.Дать детям нравственное воспитание с помощью фольклора.	
	1.Папки-передвижки для родителей по обучению родному и татарскому языку.	Декабрь
	1.Правила обучения детей татарскому языку дома. Как развивать речь ребёнка? День открытых дверей: «Яңа уенчыклар» (средн.гр) «Төсле чынаяклар» (ст.гр) «Безнең дуслар» (подг.гр)	Январь
	1.Воспитание сказкой – радость встречи с книгой	Февраль
	2. Творческий отчет по работе с родителями «Реализация УМК по обучению татарскому языку «Мы тоже говорим по–татарски» 3.Рекомендации родителям: «Как играть пальчиковые игры?»	
	4.Оформить уголок для родителей на тему «Поэзия – М. Джалиля»	
	1.Речевое развитие детей в двуязычных семьях	Март
	2.Значение произведений устного народного творчества в развитии речи	
	1.Национальная культура в процессе воспитания детей в семье.	Апрель
	2. Творческий отчет по работе с родителями «Реализация УМК по обучению татарскому языку «Мы тоже говорим по–татарски»	
	3.Выставка детского творчества совместно с родителями «Путешествие по сказкам Г.Тукая»	
	1.Формирование основ языкового общения на татарском языке посредством сказки.	Май
	2.«Вы навсегда в наших сердцах» - праздник посвященный к Дню Победы.	
	3.Совместно с родителями выставка детского творчества «Скоро в школу!»	
Работа со специалистами	1.Оказание методической помощи русскоязычным педагогам	В течение года

2.6. Мониторинг

Тикшерү үткәрү буенча киңәшләр.

Балаларның татар телендә аңлау һәм сөйләшә (аралаша) белү күнекмәләрен уку елы башында (октябрь ае) һәм уку елы ахырында (апрель аенда) тикшерелә. Уртанчылар төркеме балалары белән тикшерү уку елы ахырында үткәрелә. Уку елы уртасында тематик тикшерү (декабрь, январь) үткәререгә мөмкин.

Тикшерүне һәр бала белән аерым, 1 – 2 бала катнашында, ә йомгаклау эшчәнлеге булганда барлык балалар белән бергә дә үткәрергә була. Тикшерү вакыты 10-15 минутан артмаска тиеш.

Биремнәр балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә, уен-бирем рус телендә аңлатыла. Биремнәр мавыктыргыч һәм кызыклы булырга тиеш. Сораулар ачык, төгәл итеп, интонация белән бирелә.Тикшерүче балаларның җавабын тыңлаганда елмаеп, кирәк булса җавапны дөресләп, бала әйтә алмаганда булышырга тиеш.

Тикшерү барышында яңа материал бирелми. Тикшерүне эш дәфтәрләре, таратма, күрсәтмә рәсемнәр, интерактив тактада уеннар кулланып үткәрергә дә була.

Биремнәр, уеннар өчен кирәк булган күрсәтмәлелек алдан әзерләнеп куелган булырга тиеш. Тикшерүче һәр биремгә аерым балл куеп бара. Тикшерү ахырында баллар саны кушыла һәм 5 кә бүленә. Шулай итеп гомуми нәтиҗә ясала.

Уку елы ахырында уртанчылар, уку елы башында зурлар төркеме балаларының “Минем өем” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү.

№	Балаларның исем, фамилиясе	**Сүз байлыгы**		**Бәйләнешле сөйләм**			**Барлыгы**	**Уртача балл**
		“Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча дүрт – биш рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”)	Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч)	Тирә-юньдәге предметларның сыйфатын, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйл	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкарь иү, раслау)		

		Якын кешеләрне атый “Гаилә” темасы буенча			әмдә кулл ану.			
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
Нәтиҗәләрне билгеләү								

Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, сорауларга җавап бирә, яхшы аралаша.	
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, аралашуда бик үк актив түгел.	
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.	

Задания для определения уровня умения общаться детей на татарского языка

1. “Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.

1. ***Дидактик уен. "Бу кем?" (I вариант)***

(Лексика: әти, әни, кыз, малай, әби, бабай)
Уен эчтәлеге: Өй рәсеме. Өй тирәсендә гаилә әгъзалары рәсемнәре (комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр). Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый: Бу кем? ("Әни"...).

2. ***Дидиктик уен "Кем юк?" (II вариант)***

(Лексика шул ук).Уен шул ук рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче бер рәсемне алып куя. Баладан сорый: "Кем юк?" ("Әби"...)
Уенны интерактив тактада да, бала белән бала арасында диалог формасында да үткәрергә була)

3. ***Дидактик уен "Кәрзиндә нәрсә бар?"***

(Лексика: ипи, алма, сөт, чәй)
Уен эчтәлеге: Мияу кәрзин белән ашамлыклар алып килгән. Мияу ашамлык муляжларына күрсәтә, исемен сорый: "Бу нәрсә?" ("Алма"...)

4. ***Дидактик уен "Нәрсә юк?"***

Мияу бер ашамлык муляжын яшереп куя: "Нәрсә юк?". Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. ("Алма"...) Уенны рәсемнәр кулланып та үткәреп була.

5. ***Дидактик уен "Мин әйтәм, син күрсәт һәм әйт"***

(Лексика: әти, әни, кыз, малай, әби, бабай; куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи, ипи, алма, сөт, чәй).
Уен эчтәлеге: Балага уенчык яисә уенчык рәсемнәре бирелә. Бала, тәрбияче әйткән уенчыкны яисә уенчык рәсемен табып күсәтергә һәм исемен кабатлап әйтергә тиеш.

6. ***Дидактик уен "Исемен әйтсәң бирәм"***

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)
Уен эчтәлеге: Тәрбияче өстәлендә уенчыклар яисә рәсемнәр. Тәрбияче балага уенчыкны(рәсемне) күрсәтә, сорый: "Бу нәрсә?"- "Алма"... ; "Бу кем?"-"Әти"... Бала уенчык исемен дөрес әйтсә аңа уенчыклар, яисә таратма рәсемнәр бирелә.

7. ***Дидактик уен "Серле янчык"***

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)
Уен эчтәлеге: Балага уенчыклар күрсәтелә, исемнәрен әйтеп янчыкка салына. Бала янчыктагы уенчыкны капшап исемен әйтә, алып күрсәтә.

8. ***Дидактик уен "Әйе-юк"***

Сүзнең дөрес үзләштерелүен тикшерү йөзеннән (аңлап яки аңламыйча әйтү) төрле вариантта сораулар бирелә: "Бу нәрсә?" - "Аю"...; "Бу аю?" - "Әйе, аю"...; "Бу куян?" - "Юк, песи"...
Югары балл (2.7-3) — сүз байлыгы җитәрлек, уенчык, әйберләрне үзлектән, аңлап дөрес күрсәтә, исемнәрен әйтә.
Уртача балл (2-2,6) - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.
Уртачадан түбән балл (1-1.9) - аңлый, русча җавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”).

Ситуатив күнегүләр:
а) Ситуатив күнегү "Куян аюга кунакка килә". Ул ишектән кергәндә аюга нәрсә әйтә? (Ничек исәнләшә?), "Исәнме аю".
б) Ситуатив күнегү "Куян аюда кунакта булды". Ишектән чыгып киткәндә куян аю белән ничек саубуллаша? (Нәрсә әйтә?) "Сау бул, аю".
в) Уен ситуациясе "Кунак сыйлау". Акбайда (Мияуда) кунакта.
Тәрбияче Акбай (Мияу) ролендә. Ул баланы, ашамлык, җиләк-җимеш (алма, груша, банан һ.б.) муляжлары белән "сыйлый". Тәрбияче баланың "рәхмәт" әйтә белүен билгели.
г) Уен ситуациясе "Дустыңны сыйла". Балаларны парлаштырып бер-берсен сыйларга тәкъдим итү. Рәхмәт әйтә белүләрен билгеләү.
д) Ситуатив күнегү "Акбайга ("Мияуга", "Курчакка", "Дустына") уенчык бүләк ит".
Югары балл (2,7-3) - бала ситуацияләрдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.
Уртача балл (2-2.6) - тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.
Уртачадан түбән (1-1.9) - аңлый, сорауга җавапны русча әйтә.
3. Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч).
1. Сүзле уен "Мин әйтәм - син эшлә" ("Командир").
2. Сүзле уен "Шаян уенчыклар" (Уен баланың боерыкларны аңлы рәвештә үтәвен тикшерү өчен бирелә. Уенның эчтәлеге: Тәрбияче уенчыкка боерык бирә, мәсәлән: Утыр! Ә уенчык "ашый" башлый. Бала боерыкны дөрес итеп үтәп күрсәтә).
Югары дәрәҗә (2,7-3) - бала боерыкны аңлап, дөрес үти.
Уртача дәрәҗә (2-2,6) - ялгыша.
Уртачадан түбән дәрәҗә (1-2) - татарча аңламый, боерыкларны үтәми.
4.Тирә-юньдәге предметларның сыйфат билгеләрен, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.

1. ***Дидактик уен "Уенчык нинди?" (зур, кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур).***

Уен эчтәлеге: зур-кечкенә уенчыклар күрсәтелә. Тәрбияченең "Нинди?" соравына бала уенчыкның исемен сыйфат билгесе белән әйтергә тиеш.
-Нинди курчак? - Зур (кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур) курчак.
Эш дәфтәрендәге 11 нче биремне кулланып була.

2. ***Дидактик уен "Тап, күрсәт һәм әйт" (чиста, пычрак).***

Комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче әйткән рәсемне бала табып күрсәтә, әйтә.("Чиста туп", "Пычрак аю"...).
Эш дәфтәрендәге 13 нче биремне кулланып була.

3. ***Дидактик уен "Курчакка бүләк".***

Тәрбияче зур курчакка- зур туп, кечкенә курчакка- кечкенә туп бүләк итәргә куша._" Мә, зур туп ", "Мә, кечкенә туп".

4. ***Дидактик уен "Дөрес сана".***

Санау күнекмәләрен билгеләү (1-5 кадәр). Тәрбияче уенчыклар, муляжлар санарга тәкъдим итә. Төркемдәге балаларны да санарга була. "Ничә малай?", "Ничә кыз?".

5. ***Дидактик уен "Ничә?".***

Санау күнекмәләрен тикшерү өчен шулай ук, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне дә кулланып була.
- Ничә туп?_- Биш туп.
Югары дәрәҗә (2,7-3) - әйберләрнең сыйфат билгеләрен, күләмен исем белән кушып дөрес әйтә.
Уртача дәрәҗә (2-2.6) - 1-2 билгесен әйтә.
Уртачадан түбән дәрәҗә (1-1.9) - әйберләрнең билгеләрен, күләмен рус телендә әйтә.
5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау).

1. ***Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз".***

"Син кем?" соравына аңлап җавап бирүе билгеләнә. К нам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться: -Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? (Мин Оля (Коля). -Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? (Юк, мин малай (әйе, мин кыз).

2. ***Уен ситуациясе "Кунак каршылыйбыз ".***

а) Тәрбияче: К нам идут гости.

Спроси. "Кто там?". "Кем анда?" - Мин әби (бабай).

"Позови бабушку (дедушку)". - Әби (бабай) кил монда.

"Поздоровайся с бабушкой (дедушкой)" - Исәнме, әби (бабай).

"Спроси у бабушки (дедушки) как дела?" - Әби (бабай) хәлләр ничек? - Әйбәт, рәхмәт.

"Предложи бабушке (дедушке) сесть". - Әби (бабай) утыр.

"Предложи бабушке (дедушке) пить чай" - Мә, чәй, эч.

Скажи: "До свидания!" Сау бул, әби! (бабай).

б) Балага "кунак" белән исәнләшергә, хәлен сорарга, чакырып утыртырга, сыйларга ("аша,эч") һәм саубуллашырга тәкъдим ителә.

Эш дәфтәрендәге 3 нче биремне кулланып була.

1. ***Уен ситуациясе "Кунакларны сыйла".***

Угости Акбай хлебом, Мияу молоком.

-Мә, Акбай ипи, аша. - Рәхмәт.

-Мә, Мияу сөт, эч. - Рәхмәт.

Эш дәфтәрендәге 16 нчы биремне кулланып була.

2. ***Уен ситуациясе "Бер - береңне сыйла ".***

(Ашамлык муляжлары кулланып)

"Угости яблоком".

- Мә, алма, аша. - Рәхмәт.

"Спроси, яблоко вкусное?"

- Алма тәмле? - Әйе, тәмле.

Эш дәфтәрендәге 6 нчы биремне кулланып була.

3. ***Уен ситуациясе "Уенчыклар илендә"***

1 . Ты пришел в магазин игрушек. Попроси игрушку, которая тебе нравится.

-Куян бир (әле).- Рәхмәт.

2. Предложи поиграть с игрушкой.

- Мә, туп, уйна. - Рәхмәт.

3. Позови друга, предложи помыть игрушку.

-Коля, кил монда. - Мә, туп, ю.

4. Поменяйтесь игрушками. Попроси у друга игрушку, предложи ему свою .

- Коля, туп бир - Мә, туп.

- Рәхмәт.

Югары дәрәҗә (2,7-3) - аралаша, сөйләм күнекмәләрен актив куллана.

Уртача дәрәҗә (2-2,6) - тәрбияче ярдәмендә аралаша.

Уртачадан түбән дәрәҗә (1-1.9) - аңлый, русча җавап бирә.

Уку елы ахырында зурлар, уку елы башында мәктәпкә әзерлек төркеме балаларының

		Сүз байлыгы	Бәйләнешле сөйләм	Барлы-гы	Урт ача балл

№	Балаларның исем, фамилиясе	“Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исән ме”, “сау бул”, “рәхмәт”. “исән месез”, “ сау булыгыз”)	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау)		
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10								
11								
12								
13								
14								
15								

Нәтиҗәләрне билгеләү

Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.	
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.	
Уртачадан түбән	Аңлый, русча җавап бирә.	

дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр		

1.“Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

1. ***Дидактик уен “Бу нәрсә?”***

(Лексика: аш, ботка, сөт, кашык, тәлинкә, чынаяк).
Уен эчтәлеге: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый:

- Бу нәрсә? (“Аш”...)

2. ***Дидактик уен “Кәрзиндә нәрсә бар?”***

(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).
Уен эчтәлеге: Куян кәрзин белән яшелчәләр һәм җиләк-җимеш алып килгән. Куян сорый: “Нәрсә бар?” (“Кәбестә”...)

3. ***Дидактик уен “Нәрсә юк?”.***

(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).
Куян бер яшелчә муляжын яшереп куя: “Нәрсә юк?”. Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. Уенны рәсемнәр кулланып та үткәрергә була.

4. ***Дидактик уен “Дөресен әйт”.***

(Лексика: күлмәк, чалбар, сарафан, өстәл, урындык, карават).
Уен эчтәлеге: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрнең исемен атый һәм күрсәтә.

Югары балл (2.7-3) — сүз байлыгы җитәрлек, яшелчәләр, савыт-сабалар, киемнәр, өй җиһазлары атамаларын аңлап дөрес күрсәтә, исемнәрен әйтә һәм куелган сорауларга җавап бирә.
Уртача балл (2-2,6) - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.
Уртачадан түбән балл (1-1,9) - аңлый, русча җавап бирә.
2. Ягымлы сүзләр куллану (“Исәнме”, “Сау бул”, “Рәхмәт”, “Исәнмесез”, “ Сау булыгыз”).
Ситуатив күнегүләр (уртанчылар төркемендәге ягымлы сүзләр бүлеген кара):
а) Поздоровайся с Акбаем.
б) Спроси как дела у Акбая.
в) Скажи спасибо Акбаю. Спроси как дела.
г) Попрощайся с Акбаем.
д) Поздоровайся с воспитателем, Мияу и Акбай.
е) Попрощайся с воспитателем, Мияу и Акбай.
Югары балл (2.7-3) — бала сөйләмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.
Уртача балл (2-2,6) – уен ситуацияләрен тәрбияче ярдәмендә төзи.
Уртачадан түбән балл (1-1.9) – аңлый, җавап бирә алмый.
3. Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал).
Балаларның боерыкларны бирә белү күнекмәләрен тикшерү. Балалар бер-берсенә боерык бирәләр. Саша, аша! – Саша ашау хәрәкәтләре күрсәтә. Алга таба Саша үзе башка балага боерык бирә һәм шундый тәртиптә дәвам ителә.
(Лексика: кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал).
Югары балл (2,7-3) – 8-9 сүз.
Уртача балл (2-2.6) – 5-6 сүз.
Уртачадан түбән (1-1,9) – 1-2 сүз.
4. Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).
1. Сюжетлы-рольле уен “Кибет”

Балаларга рус телендә кибет уены үткәрү аңлатыла һәм өч төп сорауны куя белүләрен максат итеп куясың. Уен яшелчә, киемнәр, савыт-саба, өй җиһазлары рәсемнәре кулланып үткәрелә.
(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

2. ***<u>Дидактик уен "Нинди?".</u>***

Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәрергә була.
Әйберләрне билгесен ачыклау өчен бирелә торган сорауга аңлап җавап бирү һәм ул сорауларны үзлектән куя белү.
(Лексика: нинди? кызыл, сары, яшел, зәңгәр).

3. ***<u>Дидактик уен "Ничә?".</u>***

Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

4. ***<u>Дидактик уен "Дөрес сана".</u>***

Тәрбияче уенчыклар, муляжлар, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне санарга тәкъдим итә. Балалар бер-берсенә сорау бирәләр һәм җавап бирәләр. Шулай ук, сорауны тәрбияче үзе дә бирә ала. *"Ничә...?"*.

<u>Югары балл (2,7-3)</u> – диалогта 3 сорауны да аңлап куллана.
<u>Уртача балл (2-2.6)</u> – диалогта 2 сорауны аңлап куллана.
<u>Уртачадан түбән (1-1.9)</u> – диалогта 1 сорауны аңлап куллана.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау).

1. ***<u>Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз".</u>***

"Син кем?" соравына аңлап җавап бирүе билгеләнә.
К вам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться:

- Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? (Мин Оля яки Коля).
- Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? (Юк, мин малай).

2. ***<u>Уен ситуациясе "Кунак каршылыйбыз".</u>***

а)Тәрбияче:

- К нам идут гости. Спроси. "Кто там?". "Кем анда?"
- Мин Акбай.
- Позови Акбая.
- Акбай, кил монда.

б)У Акбая сегодня день рождение. Подари свою игрушку

- Акбай, мә кызыл туп.
- Рәхмәт.

в) Угости гостей супом или кашей.

- Мә, аш (ботка) (аша).

г)Что бы сьесть угощение попроси ложку.

- Кашык бир.
- Нинди кашык?
- Зур, матур, зәңгәр кашык.
- Рәхмәт.

3. ***<u>Уен ситуациясе "Кибеттә".</u>***

Бала белән бала аралашуы тикшерелә.

- Исәнме! Хәлләр ничек?
- Әйбәт, рәхмәт.
- Аю бир.
- Нинди аю?

- Зур аю, чиста аю, матур аю.
- Ничә?
- Ике аю.
- Мә, ике аю.
- Рәхмәт.
- Сау бул.

Югары балл (2,7-3) – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.
Уртача балл (2-2.6) – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.
Уртачадан түбән (1-1.9) – аңлый, русча җавап бирә.

Уку елы ахырында мәктәпкә әзерлек төркеме балаларының
“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча татар телен
үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү

№	Балаларның исем, фамилиясе	**Сүз байлыгы**	**Бәйләнешле сөйләм**	**Барлы-гы**	**Уртача балл**

		“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “исәнмесез”, “сау бул”, “сау булыгыз”, “рәхмәт”, “зур рәхмәт”, “хәерле көн”,“хәлләр ничек?”, “әйбәт”)	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал, бие, җырла, йөгер, йокла)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау куя белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасың?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау)		
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								

7.								
8.								
9.								
10								
11								
12								
13								
14								

Нәтиҗәләрне билгеләү		
Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.	
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.	
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.	

1.“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.
(Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

1. ***Дидактик уен “Бу нәрсә?”***

(Лексика: тычкан, бүре, төлке, керпе, тавык, әтәч, үрдәк, аю).
Уен эчтәлеге: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый:

- Бу нәрсә? (“бүре”...)

2. ***Дидактик уен “Портфельдә нәрсә бар?”***

(Лексика: китап, дәфтәр, рәсем, мәктәп).
Уен эчтәлеге: Тәрбияче портфельдән рәсемнәр яки предмет алып күрсәтә, исемен сорый:
-Портфельдә нәрсә бар?- (“Дәфтәр бар”...)

3. ***Дидактик уен “Портфельдә нәрсә юк?”***

Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. Уенны рәсемнәр кулланып та уткәрергә була.

4. ***Дидактик уен “Дөресен әйт”***

(Лексика: чәк- чәк, өчпочмак, бәрәңге, аш, ботка, су).
Уен эчтәлеге: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрне атый.
Югары балл (2.7-3) — 10-14 сүз.
Уртача балл (2-2,6) – 7-9 сүз.
Уртачадан түбән балл (1-1,9) – 1-6 сүз.

2. Ягымлы сүзләр куллану
(“Исәнме”, “Исәнмесез”, “Сау бул”, “Сау булыгыз”, “Рәхмәт”, “Зур рәхмәт”, “Хәерле көн”,“Хәлләр ничек?”, “Әйбәт”)
Ситуатив күнегү:
Телефоннан сөйләшү.
Эш дәфтәрендәге 1 нче биремне кулланып була.
Югары балл (2,7-3) — бала сөйләмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.

Уртача балл (2-2,6) – тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.
Уртачадан түбән балл (1-1,9) – аңлый, сорауларга җавапны русча бирә.

3. Боерыкны бирә белү.
(Лексика: кил монда, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал, йөгер, бие, җырла, йокла).
Дидактик уен: "Командир"
Эш дәфтәрендәге 9 нчы биремне кулланып була.
Бер бала икенче балага боерык бирә. Мәсәлән:
-Коля, сикер! (Коля сикереп күрсәтә).
-Коля, син нишлисең?(Колядан сорый) – Мин сикерәм.
-Коля нишли? (Башка баладан сорый) – Коля сикерә.
Югары балл (2,7-3) — 11-13 сүз белән боерык бирә, син нишлисең, нишли сорауларын бирә белә.
Уртача балл (2-2,6) – бары боерык бирә, сорауларны куя алмый.
Уртачадан түбән балл (1-1,9) – 1-5 сүз белән боерык бирә, сорауларны русча әйтә.

4. **Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү.**
   (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасың?)

1. Уен ситуацияләре:
а) "Кибет" (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)
б) "Телефоннан сөйләшү" (Кая барасың? Син нишлисең?)
в) "Танышу" (Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли?)

2. Сюжетлы-рольле уен "Кибет"
Балаларга рус телендә кибет уены үткәрү аңлатыла һәм өч төп сорауны куллана белүләре тикшерелә.Уен яшелчә, киемнәр, савыт-саба, өй җиһазлары, йорт кошлары, уенчык рәсемнәре кулланып үткәрелә.
(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

2. ***Дидактик уен "Нинди?".***

Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәрергә була.
(Лексика: кызыл, сары, яшел, зәңгәр, ак, кара).

3. ***Дидактик уен "Сана".***

Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

Югары балл (2,7-3) – сорауларны аңлап куллана.
Уртача балл (2-2,6) – аңлый, тәрбияче ярдәме белән куллана.
Уртачадан түбән (1-1,9) – русча җавап бирә.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау)

1. ***Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз"***
- Исәнмесез. Син кем? - (Мин Оля яки Коля).
- Мин кыз. Син кыз? - (Юк, мин малай).
- Сиңа ничә яшь?- (6 (7) яшь).

2. ***Уен ситуациясе "Телефоннан сөйләшү".(диалогны сан, сыйфат, күләм берәмлеге кертеп баетырга була)***
- Исәнме. Хәлләр ничек?
- Әйбәт.
- Нишлисең?
- Мин уйныйм. Син нишлисең?

- Мин ашыйм.
- Нәрсә?
- Алма ашыйм.
- Алма тәмле(ме)?
- Әйе, алма тәмле.
- Сау бул.

3. ***Уен ситуациясе "Кая барасың?"*** (*мәктәп, кафе, цирк һ.б.*)

- Исәнме! Хәлләр ничек?
- Әйбәт, рәхмәт.
- Кая барасың?
- Кафега барам.
- Кафеда нәрсә бар?
- (ашамлыклар атарга мөмкин)
- Саша нишли?
- Саша бәрәңге ашый.

4.***Ситуатив күнегү.***

а) Син нишлисең?

- Мин биим (утырам, сикерәм, ашыйм, эчәм, уйныйм, йөгерәм, җырлыйм, йоклыйм).

Югары балл (2,7-3) – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.
Уртача балл (2-2.6) – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.
Уртачадан түбән (1-1,9) – аңлый, русча җавап бирә.

2.7.Педагоглар белән эш

Педагоглар белән эш	1.Работа обучающего семинара по изучению татарского языка и совершенствованию навыков общения.	В течение года
	2.Проводить смотры конкурсы с педагогами по обогащению предметно-развивающей среды в группах.	
	3.Оказывать помощь воспитателям в изготовлении дидактических игр по УМК	
	4.Проводить обучающий семинар еженедельно по вторникам с русскоязычными воспитателями.	
	5.Обмен опытом работы с коллегами на различном уровне.	
	1.Изучить Закон РТ «О государственных языках РТ и других языках в Республике Татарстан», организовать консультацию по требованиям к национальному уголку с начинающими воспитателями.	Сентябрь
	2.Обновить сведения о национальном составе группы.	

	3.Индивидуальная беседа с русскоязычными воспитателями на тему «Знакомство»	
	1.Оформление консультационного материала на информационных стендах ДОУ	Октябрь
	2. Деловая игра «Говорим по-татарски»	
	1.Рекомендации по содержанию «ЭРС», «УМК» уголков в группах.	Ноябрь
	2.Практикум для воспитателей «Дидактические игры по УМК»	
	3.Обучение русскоязычных воспитателей в рамках УМК на тему «Вежливые слова», «Числительные - саннар», «Цвета - төсләр».	
	4.Проигрывание С/Р/И "Магазин"	
	1.Игра-ситуация «Познакомь со своей семьей»	Декабрь
	2.Учить составлять любые предложения о животных, используя глаголы и имена прилагательные на татарском языке.	
	1.Конкурс дидактических игр на закрепление лексического минимума татарских слов и диалогов.	Январь
	2.Изучить слова по ситуации «День рождения» (семинар для русскоязычных педагогов)	
	3.Выполнять тестовые задания по татарскому языку (для русскоязычных педагогов)	
	4.Объявить конкурс «Лэпбук по УМК»	
	1.Посещение мероприятий: семинаров, консультаций, видеоконференций, факультативов по вопросам реализации внедрения УМК; участие в работе МО	Февраль
	2.Индивидуальное консультирование воспитателей и специалистов по внедрению УМК в воспитательно – образовательный процесс	
	3.Участие коллектива в творческих и профессиональных конкурсах, направленных на повышение качества обучения татарского языка, выявление потенциала и повышение профессионального мастерства и т.п.	
	4.Используя, изученную лексику по УМК проиграть С/Р/И «Магазин»: - магазин одежды; -магазин игрушек; -магазин продуктов; -магазин овощей.	

	1.Индивидуальная беседа с русскоязычными воспитателями на тему «Татарстан моя республика»	Март
	2.Участие педагогов на празднике «Нәүрүз».	
	3.Используя, изученную лексику по УМК проиграть игры: -разговор по телефону; -знакомства; - в кафе.	
	1.Рассмотрение вопросов программно-методического сопровождения воспитательно-образовательного процесса, в т.ч. УМК, проведения консультаций по обучению детей татарскому языку, изучению с русскоговорящими педагогами, проведению мониторинга и т.п. на заседаниях педагогического совета	Апрель
	2.Участие педагогов на празднике «День родного языка»	
	1.Индивидуальная беседа с русскоязычными воспитателями на тему «Закрепление пройденного материала»	Май
	2.Круглый стол с педагогами «Наши достижения»	
	3.«Сабантуй уеннары» участие на празднике	

3.1. Белем бирү эшчәнлеген оештыру

3.2.Материал-техник база.

Татар телендә күрсәтелә торган мультфильмнар исемлеге:

1. Крокодил Гена
2. Чебурашка
3. Шапокляк
4. Как львенок и черепаха пели песню
5. Винни-Пух
6. Винни-Пух идет в гости
7. Винни-Пух и день забот
8. Котенок по имени Гав № 1
9. Котенок по имени Гав № 2
10. Котенок по имени Гав № 3
11. Трое из Простоквашино
12. Каникулы в Простоквашино
13. Зима в Простоквашино
14. Кто сказал «Мяу»?
15. Золушка
16. Двенадцать месяцев
17. Малыш и Карлсон

18. Карлсон вернулся

Анимационные сюжеты (до 3-х минут):

1. Әйдә дуслашыйк
2. Качышлы уйныйбыз
3. Шалкан әкияте буенча
4. Безнең кунаклар
5. Тәмле кибетендә
6. Азат кунак чакыра
7. Карусельга сәяхәт
8. Уенчыклар үпкәләде
9. Күңелле уеннар
10. Акбай һәм Мияу маҗаралары
11. Уйный-уйный саныйбыз
12. Күңелле ял итәбез

Аудиозаписи для детей дошкольного возраста:

1. Минем гаиләм
2. Минем туганнарым
3. Әйдәгез танышыйк
4. Минем дуслар
5. Әйе.Юк
6. Кунак килгән
7. Сөт. Чәй
8. Песине сыйла
9. Туган көн
10. Алия кунакка килгән
11. Уйныйбыз
12. Алсуга бүләк
13. Бүләкләр
14. Уйныйбыз да, саныйбыз да

Создание мультипликационных фильмовна татарском языке:
1. Өч кыз
2. Алтын бөртекләр
3. Ике кыз
4. Төлке белән каз
5. Бүләк кемгә?
6. Шүрәле 7. Су анасы
8. Кәҗә белән сарык
9. Чукмар белән Тукмар

Уртанчылар төркеменең «Минем өем» укыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар.

1. А4 форматында	«Минем гаилә» Бабай, әби, әти, әни, малай, кыз.	Һәрберсе 1 данә

күрсәтмә рәсемнәр.	Зур уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина. Кечкенә уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина.	Һәрберсе 1 данә
	«Ашамлыклар» Ипи, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 1 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина. курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина – пычрак уенчыклар.	Һәрберсе 1 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: «Куян өйгә керә, өйдә аю утыра». «Куян өйдән чыга, саубуллаша».	Һәрберсе 1 данә
	Рәсемнәр: 1 куян, 2 куян, 3 куян, 4 куян, 5 куян; 1 аю, 2 аю, 3 аю, 4 аю, 5 аю; 1 курчак, 2 курчак, 3 курчак, 4 курчак, 5 курчак; 1 туп, 2 туп, 3 туп, 4 туп, 5 туп; 1 машина, 2 машина, 3 машина, 4 машина, 5 машина; 1 песи, 2 песи, 3 песи, 4 песи, 5 песи; 1 эт, 2 эт, 3 эт, 4 эт, 5 эт.	Һәрберсе 1 данә
2. А3 форматында өй рәсеме.	Өй макеты	1 данә
3. А5 форматында таратма рәсемнәр.	«Минем гаилә» Бабай, әби, әти, әни, малай, кыз.	Һәрберсе 15 данә
	«Ашамлыклар» Ипи, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 15 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина.	Һәрберсе 15 данә
4. Театр эшчәнлеге өчен атрибутлар.	Битлекләр: бабай, әби, әти, әни, малай, кыз, куян, аю, песи, эт.	Һәрберсе 15 данә
	Бармак уеннары өчен атрибутлар: бабай, әби, әти, әни, малай, кыз, эт Акбай, песи Мияу, аю, куян.	Һәрберсе 15 данә

Зурлар төркеменең «Уйный-уйный үсәбез» укыту методик комплекты

буенча күрсәтмә, таратма материаллар.

1. Күрсәтмә рәсемнәр.	«Минем гаилә» Малай, кыз рәсемнәр («Курчакны киендер» уены. Кыз, малай өчен киемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), футболка, шорты, чалбар, сарафан - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Уенчыклар» Зур уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Ашамлыклар» Аш, ботка, чәк-чәк, конфет, сок.	Һәрберсе 1 данә
	«Савыт-саба» Зур рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Җиләк-җимешләр» Зур рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша. Кечкенә рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша.	Һәрберсе 1 данә
	«Яшелчәләр» Зур рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә. Кечкенә рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә.	Һәрберсе 1 данә
	«Киемнәр» Зур рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Өй җиһазлары» Зур рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Төсләр» Палитра: зәңгәр, кызыл, сары, яшел.	Һәрберсе 1 данә

	«Саннар» (1 - 10)	Һәрберсе 1 данә
2. Таратма рәсемнәр.	«Минем гаилә» Малай, кыз рәсемнәре: («Курчакны киендер» уены. Кыз, малай өчен киемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), футболка, шорты, чалбар, сарафан - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Уенчыклар» Зур уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Ашамлыклар» Аш, ботка, чәк-чәк, конфет, сок.	Һәрберсе 15 данә
	«Савыт-саба» Зур рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Җиләк-җимешләр» Зур рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша. Кечкенә рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша.	Һәрберсе 15 данә
	«Яшелчәләр» Зур рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә. Кечкенә рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә.	Һәрберсе 15 данә
	«Киемнәр» Зур рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Өй җиһазлары» Зур рәсемнәр: караватъ, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кровать, стул, стол - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
3.Буяу өчен график	1 аю, 2 куян, 2 машина, 2 курчак, 3 бәрәңге, 4 кәбестә, 4 курчак, 5 песи, 6 алма, 6 кыяр, 7	Һәрберсе 15 данә

рәсемнәр	туп, 7 бәрәңге, 8 кишер, 9 суган, 10 эт.	
4.Театр эшчәнлеге өчен атрибутлар.	Битлекләр: кишер, суган, кыяр, бәрәңге, кәбестә, алма.	Һәрберсе 15 данә
5. Театр эшчәнлеге өчен атрибутлар.	1.Өстәл театры өчен атрибутлар (конус формасында): «Өч аю»: эти аю, әни аю, бала аю. 2. Өстәл театры өчен атрибутлар (конус формасында): «Кем нәрсә ярата»: песи, эт, аю, куян, кәҗә, әтәч. өстәл (зур, уртача зурлыкта, кечкенә); урындык (зур, уртача зурлыкта, кечкенә); карават (зур, уртача зурлыкта, кечкенә).	Һәрберсе 1 данә Һәрберсе 1 данә

Мәктәпкә әзерлек төркеменең «Без инде хәзер зурлар-мәктәпкә илтә юллар”
укыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар.

1. А 4 форматында күрсәтмә рәсемнәр.	Үрдәк, бүре, әтәч, тавык, зур тычкан, кечкенә тычкан, китап, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, дәфтәр, кофе, пицца, бәрәңге фри, өчпочмак.	Һәрберсе 1 данә
	Шарлар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: куян чана шуа, аю чана шуа, бүре чана шуа, төлке чана шуа, үрдәк чана шуа, тавык чана шуа, тычкан чана шуа, төлке бии, керпе йоклый, бүре йөгерә, төлке утыра, керпе уйный, аю йоклый, песи сөт эчә, эт ашый, төлке йөгерә, куян сикерә, тычкан ашый, әтәч җырлый, кыз кул юа, малай китап укый, кыз китап укый, төлке китап укый, куян китап укый, әни кул юа, әти йоклый, малай утыра, кыз бит юа, әби утыра, бабй йоклый.	Һәрберсе 1 данә
2. А 5 форматында таратма рәсемнәр.	Үрдәк, бүре, әтәч, тавык, зур тычкан, кечкенә тычкан, китап, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, дәфтәр, кофе, пицца, бәрәңге фри, өчпочмак.	Һәрберсе 15 данә

	Шарлар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: куян чана шуа, аю чана шуа, бүре чана шуа, төлке чана шуа, үрдәк чана шуа, тавык чана шуа, тычкан чана шуа, төлке бии, керпе йоклый, бүре йөгерә, төлке утыра, керпе уйный, аю йоклый, песи сөт эчә, эт ашый, төлке йөгерә, куян сикерә, тычкан ашый, әтәч җырлый, кыз кул юа, малай китап укый, кыз китап укый, төлке китап укый, куян китап укый, әни кул юа, әти йоклый, малай утыра, кыз бит юа, әби утыра, бабай йоклый.	Һәрберсе 15 данә
8х10 форматындагы пиктограммалар	Бии, йоклый, утыра, ашый, эчә, уйный, сикерә, йөгерә, укый, рәсем ясый, җырлый, чана шуа, мин, кыз, малай, әби, бабай.	Һәрберсе 15 данә
15х20 форматындагы пиктограммалар	Бии, йоклый, утыра, ашый, эчә, уйный, сикерә, йөгерә, укый, рәсем ясый, җырлый, чана шуа, мин, кыз, малай, әби, бабай, куян, төлке, песи, эт, аю, әтәч, тавык, үрдәк, керпе, тычкан.	Һәрберсе 1 данә
4. Театр эшчәнлеге өчен атрибутлар.	Битлекләр: төлке, курчак, туп, тавык, әтәч, бүре, керпе, үрдәк, тычкан, әби, бабай, кыз, малай, эт, песи, әни, әти, шалкан. «Шалкан» өстәл театры атрибутлары: Әби, бабай, кыз, малай, эт, песи, әни, әти, тычкан, шалкан.	Һәрберсе 15 данә Һәрберсе 1 данә

3.3.Файдаланылган әдәбият, методик ярдәмлек

МЕТОДИК КИҢӘШЛӘР

Методик кулланмаларда 60 ар белем бирү эшчәнлегенең конспектлары бирелгән. Ел дәвамында, тәрбияче үзе иҗади якын килеп, укыту методик кулланмада бирелгән тематик планга таянып, мультфильмнар, анимацион сюжетлар, "Әкият илендә" ташыруын кулланып, индивидуаль эшне дә кертеп, көндәлек план төзи.

Телгә өйрәтүнең төп формасы һәм чарасы булып белем бирү эшчәнлеге алына. Ул системалы рәвештә план буенча үткәрелә. Өйрәнелгән сүзләр, сүзтезмәләр, диалоглар

эшчәнлектән тыш уен вакытларында активлаштырыла һәм ныгытыла, көндәлек аралашуда кулланыла.

Яңа сүзләрне, сүзтезмәләрне, ситуацияләрне балалар аңламаган очракта, тәрбияче рус телендә сөйли.

Пиктограммалар мәктәпкә әзерлек төркемендә, яңа сүзләр (фигыльләр) белән беренче тапкыр таныштырганда гына кулланыла.

Балаларга темадан тыш артык сүзләр, уеннар, җырлар, шигырьләр бирелергә тиеш түгел.

Бала татар телендә сүзне дөрес әйтмәгән очракта, тәрбияче баланы тыңлап сүзнең дөрес үрнәген бирә. Балалардан авазларның дөрес әйтелешен катгый таләп итмәскә кирәк.

Тәрбияче сөйләмендә акцент, җирле диалект, аваз кимчелекләре булмаска тиеш.

Тәрбияче сүзлек белән эшләгәндә татар һәм рус телләре өчен уртак сүзләргә таяна ала.

Тәрбияче үзенең эшенә иҗади якын килергә, төрле алымнар, чаралар эзләп, аларны кулланырга тиеш.

Укыту-методик комплекты кысаларында, лексик минимумны үзләштергән очракта, эшчәнлектә планлаштырылган уеннарның эчтәлеген үзгәртү, яңа алымнар кертү, баету хуплана.

Төркемнәрдә балаларның һәм тәрбиячеләрнең татар телендә аралашулары һәрдаим булырга тиеш. Эшчәнлектә өйрәнелгән тел материалы, режим моментларында, уен эшчәнлеге аша (ситуатив күнегүләр,сюжетлы рольле уеннар, үстерелешле диалоглар, сәхнәләштерү һ. б.) ныгытыла.

Рус телле балаларны татарча сөйләшергә өйрәткәндә балалар бакчасы коллективы һәм әти-әниләрнең бердәм позициядә булуы уңай нәтиҗә бирә.

Сүзлек белән эшләү.

Балаларны татар телендә сөйләшергә һәм аралашырга өйрәтү билгеле бер күләмдәге сүз байлыгы булдырудан башлана.

Яңа сүзләр үзләштерү процессында махсус сайлап алынган күнегүләр төп чара булып тора. Юнәлеше һәм характеры ягыннан лексик күнегүләрне икегә бүлеп карыйлар: әзерлек күнегүләре һәм сөйләм күнегүләре.

Әзерлек күнегүләре балаларны яңа сүзләрне файдаланып сөйләргә әзерли. Бу күнегүләр лексик берәмлекләрне хәтердә калдырырга ярдәм итәләр.

Сөйләм күнегүләре лексик күнегүләрнең бер төре буларак, үзләштерелгән лексик берәмлекләр җирлегендә ситуацияләргә бәйле сөйләм эшчәнлеген барлыкка китерәләр.

Яңа сүз өйрәтү төп методик алымнарның берсе булып тора:

-яңа сүз тәрбияче тарафыннан ачык, төгәл итеп күрсәтмә рәсем ярдәмендә әйтелә;

-аудиоязмадан тыңлатыла, кабатлатыла;

-ишеткән сүзне бала рәсемннән табып күрсәтә һәм әйтә;

-сүзләр тизрәк истә калсын өчен сүз кат-кат әйттерелә, аңлашылмаган очракта, аның русча тәрҗемәсе бирелә;

-төрле эш формаларында (пышылдап, күмәкләп, төркемнәргә бүленеп, хәрәкәтләнеп әйтеп) өйрәтелә;

-уеннар кулланып ("Ватык телефон", "Кайтаваз"...) ныгытыла;

-яңа сүз, таныш булган сүзләр белән грамматик конструкцияләрдә ныгытыла, мәсәлән: зур туп, чиста туп;

-аралашуда кулланыла (бала өйрәнгән яңа сүзләрне, конструкцияләрне бары аралашуда аңлап куллана).

-бала теге яки бу сүзне аның төгәл мәгънәсен аңлап үзләштереп калсын өчен телдән мондый күнегүләрне үткәрергә мөмкин: *-Бу туп? - Әйе, бу туп.*

-Бу песи? (туп күрсәтелә) - Юк, бу песи.

-өйрәнелгән сүзләрне хәтердә калдыру максатыннан төрле уеннар оештырырга була: "Исемен әйтсәң бирәм", "Мин күрсәтәм, син әйт", "Сорап ал", "Серле кәрзин" һ.б..

Баланың сөйләмен оештыру өчен исемнең алмашлык (мин, син, бу), сан (1 дән 10 га), сыйфат (тәм, күләм, төс, эчке сыйфатлар) һәм фигыль белән бәйләү грамматик конструкцияләре кулланыла.

Фигыль белән таныштыру боерык фигыльләрдән башлана (бар, сикер, аша һ.б.).

Уртанчылар төркемендә балаларга боерык фигыльләрне аңлап үтәүләрен таләп ителә.

Зурлар төркемендә балалар кайбер боерыкларны үзләре бирә (сикер, аша, уйна) һәм аңлап үтиләр.

Мәктәпкә әзерлек төркемнәрендә балалар үзлектән Нишли? Син нишлисең? сорауларын бирәләр һәм аңлап җавап кайтаралар.

Укыту методик комплектының төп асылы булып аралашуга чыгу тора. Аралашуга чыгу өчен диалогик сөйләмнең әһәмияте бик зур. Диалогик сөйләмгә өйрәткәндә гадидән катлаулыга дигән дидактик принципка таянып эшләү кулай.

Диалогик сөйләмдә иң отышлы алым – сорау-җавап рәвешендә (сорау-информация алу берәмлеге) һәм теләк белдерә торган: теләк, үтенү, тәкъдим итү, ризасызлык төсмере булырга мөмкин. Еш кына сораудан соң, әңгәмәдәшнең җавап репликасы; килә: *Бу кем?- Бу эти;* раслау рәвешендә: *Бу эти?- Эти;* инкарь рәвешендә: *Бу әни?- Юк, бу эти.*Реплика- җавап сорау рәвешендә дә булырга мөмкин: *Нинди эти?* Бу вакытта әңгәмәдәшнең җавабы тулы да, ким дә булырга мөмкин: *Матур эти;* яисә: *Матур.*

Мәктәпкәчә яшьтәге балаларга ситуатив - тематик принцип нигезендә, диалогик сөйләмне үстерү буенча түбәндәге типтагы күнегүләр тәкъдим итәргә мөмкин:

- уен ситуацияләрендә катнашу;

- тәкъдим ителгән үрнәк буенча кечкенә диалоглар төзү;

- тематик диалоглар төзү;

- сәхнәләштерүдә катнашу;

- рольләргә бүлеп сөйләү.

Диалоглар белән эшләү коммуникатив юнәлештә алып барылырга тиеш. Тәрбияче аларның балалар сөйләменә кирәкле формаларын эшләргә һәм төрле шартларда куллану мөмкинлеген исәпкә алырга тиеш. Тәрбияче, сөйләмгә эмоциональ бизәлеш өстәү өчен, төрле формаларны кулланырга; эш эчтәлегенә туры килә торган интонация, ишарәләр, мимикалардан файдаланырга һ.б. өйрәтергә тиеш.

Шул ук вакытта, диалогны сорау бирү һәм аңа җавап алу дип кенә уйларга ярамый. Балаларны диалогик сөйләмгә хас булган башка (сорау һәм җаваплардан тыш) ситуацияләр, репликалар, көндәлек аралашу формаларына да өйрәтергә кирәк.

Диалог үрнәкләре:

Исәнләшү: *Исәнме, Оля! – Исәнме Коля.*

Саубуллашу: *Сау бул, Оля. – Сау бул Коля.*

Танышу: *Мин Оля. – Мин Коля.*

Чакыру: *Оля, кил монда.*

Рәхмәт белдерү: *Мә, курчак. – Рәхмәт.*

Сорау- уңай җавап: *Син малай? – Әйе, мин малай.*

Сорау – кире җавап: *Син малай? – Юк, мин кыз.*

Ачыклый торган сорау: *Мин кафега барам. – Нинди кафега?*

Аралашуга чыгу өчен нәтиҗәле чаралар булып аудиоязмалар, эш дәфтәрләре, анимацион сюжетлар тора.

Аудиоязмалар яңа сүз өйрәтү, сөйләм үрнәкләре үзләштерү, уеннар, кыска җырлар өйрәтү, өстәл театры күрсәтү вакытларында куллану өчен төзелде. Аларны һәр эшчәнлектә куллану мөһим түгел.

Эш дәфтәрләре эшчәнлектә өйрәнелгән материалны ныгытуны күздә тотып төзелде. Дәфтәрләр белән эшләгәндә балалар кабатлыйлар, бер-берсенә сораулар бирәләр, тәрбияче белән аралашалар. Балалар үзләренең эш дәфтәрләрен өйгә алып кайтып өйрәнелгән материалны кабатлый алалар. Бу дәфтәрләр белән әти-әниләр дә, төркем тәрбиячеләре дә эшли ала, чөнки биремнәр рус телендә язылды.

Дәфтәрдәге эшнең нәтиҗәсе уртанчылар төркемендә сүзне ишетеп, аңлап, предметларны табып, парлаштырып, чагыштырып, аларның сыйфатын, санын билгеләүгә китерсә, зурлар төркемендә балаларны үзара аралашуга этәрә һәм бу мәктәпкә әзерлек төркемнәрендә дәвам итә. Иң катлаулы биремнәр мәктәпкә әзерлек төркеме өчен төзелгән. Бу төркемдә хәрәкәтне белдерүче сүзләр, яки фигыльләр күп кулланыла. Балаларны ситуацияләргә куеп, сораулар биреп диалогка этәрәбез. Берүк вакытта, фигыльләр боерык формада (утыр, уйна һ.б.), 2-нче зат алмашлыгына тәңгәл формада (яки утыра, укый, шуа,

ашый һ.б.), һәм дә инде үзе турында 1-нче зат алмашлыгын кулланып өйрәтелә (уйныйм, утырам, барам, эчәм һ.б.). Балалар бер-берсенә, өлкәннәргә сораулар бирергә өйрәнәләр: бу нәрсә, нишли, син нишлисең, нәрсә кирәк, нинди һ.б. Җөмләләр төзү баланың уйлавын таләп итә, чөнки алар 3-4 сүздән торалар. Мәсәлән: Аю караватта йоклый. Куян чана шуа. Песи бит юа һ.б.. Мәктәпкә әзерлек төркемендә өченче бирем җыр формасында бирелә.Бу биремнәрне интерактив такта һәм экраннарда эшләп була.

Анимацион сюжетлар балаларның белгән сүз байлыгына, яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып төзелде. Сюжетны караганнан соң, балалар белән әңгәмәләр үткәрелә, алда өйрәнелгән уен ситуацияләрен кабатларга тәкъдим ителә.

"Татарча сөйләшәбез" укыту методик комплектына нигезләнеп эшләнгән "Әкият илендә" телевизион тапшыруын балаларны татар теленә өйрәткәндә карарга тәкъдим ителә.

№ п/п	Автор	Методик ярдәмлек исемнәре	Саны
1	Ибрагимова З.Г.	"Шома бас. Танцуй веселей" методическое пособие – Казань . Халкыбыз мирасы. 2012 г.	2
2	Зарипова З.М.	"Татарча сөйләшәбез. Говорим по-татарски" учебно- методические комплекты для детей с 4-5 лет, по проекту "Минем өем".- Казань: Хэтер, 4-5 лет.	1
3	Зарипова З.М.	"Татарча сөйләшәбез. Говорим по-татарски"по проекту "Минем өем" демонстрационный, раздаточный материал для детей с 4-5 лет.- Казань: Хәтер, 4-5 лет.	3
4	Зарипова З.М.	"Татарча сөйләшәбез. Говорим по-татарски" рабочая тетрадь для детей с 4-5 лет по проекту "Минем өем". Казань: Хәтер, 4-5 лет.	24
5	Зарипова З.М.	"Татарча сөйләшәбез. Говорим по-татарски" учебно- методические комплекты для детей с 5-6 лет, по проекту "Уйный – уйный үсәбез".- Казань: Хәтер, 2012.	2
6	Зарипова З.М.	"Татарча сөйләшәбез. Говорим по-татарски" рабочая тетрадь для детей с 5-6 лет, по проекту "Уйный – уйный үсәбез".- Казань: Хәтер, 2012.	
7	Зарипова З.М.	"Татарча сөйләшәбез. Говорим по-татарски демонстрационный, раздаточный материал для детей с 5-6 лет по проекту "Уйный – уйный үсәбез".- Казань: Хәтер, 2012.	2

8	Зарипова З.М.	“Татарча сөйләшәбез. Говорим по-татарски” учебно- методические комплекты для детей с 6-7 лет, по проекту “Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар”.- Казань: Хәтер, 2012.	1
9	Зарипова З.М.	“Татарча сөйләшәбез. Говорим по-татарски” рабочая тетрадь для детей с 6 - 7 лет. по проекту “Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар”.- Казань: Хэтер, 2012.	64
10	Зарипова З.М.	“Татарча сөйләшәбез. Говорим по-татарски демонстративный, раздаточный материал для детей с 6- 7 лет, по проекту “Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар”.т.- Казань: Хәтер, 2012.	2
11	Закирова К.В.	На поляне детства: хрестоматия для воспитателей дошкольных обрзовательных учреждений и родителей. – Казань: Редакционно- издательский центр, 2011.- 256с	2
12	Закирова К.В.	Балачак аланы: балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм эти- әниләр өчен хрестоматия.- Казан: РИЦ, 2011.- 560 б.	1
13	Аудио – сборник	Танцы народов Поволжья	3
14	Аудио – сборник	Шома бас. Бакча балалары өчен биюләр	3
15	Видео – приложение	“Уйный – уйный үсәбез” Татарча сөйләшәбез. Говорим по- татарски. Анимационные сюжеты	1
16	Видео – приложение	“Минем өем” Татарча сөйләшәбез. Говорим по- татарски. Анимационные сюжеты	1
17	Аудио – сборник	Аудио – китап ” Татар әкиятләре”	3
18	Диск №1	“Мои любимые мультфильмы”- Казан “Аксу” 2011г.	2
19	Диск №2	“Мои любимые мультфильмы”- Казан “Аксу” 2012г.	3
20	Диск №3	“Мои любимые мультфильмы”- Казан “Аксу” 2012г.	4
21	Диск №4	“Мои любимые мультфильмы”- Казан “Аксу” 2012г.	5
22	Диск №5	“Мои любимые мультфильмы”- Казан	5

		“Аксу” 2013г.	
25	Аудио – приложение	Минем өем” Татарча сөйләшәбез. Говорим по- татарски.	1
26	Аудио – приложение	”Уйный – уйный үсәбез” Татарча сөйләшәбез. Говорим по- татарски.	1
27	Аудио – приложение	”Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар” Татарча сөйләшәбез. Говорим по-татарски.	1
28	Аудио - приложение	Балалар бакчасында әдәп – әхлак тәрбиясе “Җырлар”	1

Дидактик уеннар: “Бу кем?”, “Бу нәрсә?”, “Әйе, юк”, “Кем юк?”, “Нәрсә юк?”, “Уйна!”, “Бир эле!”, “Ничә?”, “Нинди?” “Нәрсә кмрәк?”, “Нәрсә бар?”, “Нишли, нишлисең?”, “Бу өйдә кем яши?”, “Дөрес күрсәт!”, “Бармак уены”, “Кибеттә нәрсә бар?”,”Мәктәптә нәрсә бар?”, “Кафеда нәрсә бар?”, “Телефоннан сөйләшү”.

Җиhазлар: проектор, интерактив такта, компьютер, өстәлләр, урындыклар, уенчыклар.

Согласовано:
Председатель профкома
____
Старший воспитатель
____
«__»______________2022г.

Утверждено:
Заведующий МБДОУ
«Детский сад №187
комбинированного вида»
____
«____» ________________2022г..

Циклограмма рабочего времени воспитателя по обучению родному языку на 2022-2023 учебный год

Дни недели	Время	Вид деятельности
понедельник	7.30-8.40	Приветствие детей по группам, диалоги, разговоры с детьми, игры
	8.40-9.00	Подготовка к ОД, работа по формированию мотивации у детей к образовательной деятельности
	9.00-9.25	Образовательная деятельность с детьми старшой группы № 7 (туган тел)
	9.35-10.00	Образовательная деятельность с детьми старшой группы № 7 (татар теле)
	10.15-10.35	Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми средней группы№ 3
	10.45-11.05	Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми средней группы№ 4
	11.15-12.15	Индивидуально-подгрупповая работа в группах
	12.25-12.50	Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми старшей группы № 8
	13.00 – 15.00	Участие в режимных моментах Взаимодействие с педагогами МАДОУ (разработка индивидуальных маршрутов для детей, консультирование педагогов по вопросам планированию работы по ЭРК, подготовка к праздникам и развлечениям, обучающие семинары по татарскому языку для русскоязычных педагогов и т.д.)
	15.00-15.20 15.30 – 15.50	Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми средней группы№11.
	15.55-18.00	Индивидуальная коррекционная работа с детьми групп №1,12,9
вторник	7.30-8.40	Приветствие детей по группам, диалоги, разговоры с детьми, игры
	8.40-9.00	Подготовка к ОД, работа по формированию мотивации у детей к образовательной деятельности
	9.00-9.30	Образовательная деятельность с детьми подготовительной группы №10 (туган тел)
	9.40-10.10	Образовательная деятельность с детьми подготовительной группы №10 (татар теле)
	10.15-10.35	Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми средней группы№ 2 Участие в режимных моментах
	10.40-11.00 11.10-11.30	Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми средней группы№ 5
	11.40-12.00	Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми средней группы№ 6 Участие в режимных моментах
	12.10-13.10 13.20 – 15.00	Взаимодействие с педагогами МАДОУ (разработка индивидуальных маршрутов для детей, консультирование педагогов по вопросам планированию работы по ЭРК, подготовка к праздникам и развлечениям, обучающие семинары по татарскому языку для русскоязычных педагогов и т.д.) РМ старшая группа №7
	15.00-15.20 15.30 – 18.00	Индивидуально-подгрупповая, индивидуальная коррекционная работа с детьми групп № 8, 7, 10.

среда	7.30-8.40 8.40-9.00 9.00-9.25 9.35-10.00 10.10-10.30 10.40-11.00 11.10-11.40 11.50-12.10 12.20-13.00 13.30 – 15.00 15.00-15.20 15.30-15.50 16.00 – 18.00	Приветствие детей по группам, диалоги, разговоры с детьми, игры Подготовка к ОД, работа по формированию мотивации у детей к образовательной деятельности Образовательная деятельность с детьми старшей группы № 7 (туган тел) Образовательная деятельность с детьми старшей группы № 7 (татар тел) Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми средней группы №2 Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми средней группы № 5 Индивидуальная коррекционная работа с детьми подготовительной группы № 10 Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми средней группы № 11 Участие в режимных моментах Взаимодействие с педагогами МАДОУ (разработка индивидуальных маршрутов для детей, консультирование педагогов по вопросам планированию работы по ЭРК, подготовка к праздникам и развлечениям, обучающие семинары по татарскому языку для русскоязычных педагогов и т.д.) Общение с детьми старшей группы № 8 РМ с детьми подготовительной группы № 10 Индивидуально-подгрупповая, индивидуальная коррекционная работа с детьми групп № 12. 1
четверг	7.30-8.40 8.40-9.00 9.00-9.30 9.40-10.10 10.20-10.40 10.50-11.10 11.20-11.40 11.50-13.00 13.30 – 15.00 15.00-15.20 15.30-15.50 16.00 – 17.00 17.00-18.00	Приветствие детей по группам, диалоги, разговоры с детьми,игры Подготовка к ОД, работа по формированию у детей мотивации к образовательной деятельности Образовательная деятельность с детьми подготовительной группы № 10 (туган тел) Образовательная деятельность с детьми подготовительной группы № 10 (татар теле) Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми средней группы № 2 Индивидуальная коррекционная работа с детьми групп № 2 Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми средней группы № 3. Участие в режимных моментах Взаимодействие с педагогами МАДОУ (разработка индивидуальных маршрутов для детей, консультирование педагогов по вопросам планированию работы по ЭРК, подготовка к праздникам и развлечениям, обучающие семинары по татарскому языку для русскоязычных педагогов и т.д.) Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми средней группы № 4. Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми средней группы № 6 Индивидуально-подгрупповая, индивидуальная коррекционная работа с детьми старшей группы № 7. Консультации для родителей
пятница	7.30-8.40 8.40-9.00 9.00-9.25 9.35-9.55 10.05-10.25 10.35-10.55 11.05-11.25 11.35-12.05 12.15-12.25 12.20-13.00 13.30 – 15.00 15.00-15.20 15.30-15.50 15.50 – 18.00	Приветствие детей по группам, диалоги, разговоры с детьми, игры Подготовка к ОД, работа по формированию у детей мотивации к образовательной деятельности Образовательная деятельность с детьми старшей группы № 8. Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми средней группы № 3 Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми старшей группы № 4 Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми средней группы № 5 Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми группы № 6 Индивидуальная коррекционная работа с детьми подг. групп №10 Совместная образовательная деятельность в режиме дня с детьми средней группы № 11 Участие в режимных моментах Взаимодействие с педагогами МАДОУ (разработка индивидуальных маршрутов для детей, консультирование педагогов по вопросам планированию работы по ЭРК, подготовка к праздникам и развлечениям, обучающие семинары по татарскому языку для русскоязычных педагогов и т.д.) Общение с детьми средней группы № 1. Индивидуально-подгрупповая, индивидуальная коррекционная работа с детьми групп № 10.